

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1034

10. VELJAČE 2023. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

Đurđin – bez doma kulture,
vrtića i sportske dvorane

SADRŽAJ

7

Potpora Hrvatima u Srbiji
**Najbolji hrvatski
tamburaši dar
Grada Dubrovnika**

8

Sjednica Skupštine Srbije o Kosovu
**Vrijeme velikih
i važnih odluka**

12

Marin Piuković,
predsjednik Mladeži DSHV-a
**Mladima je politika
nešto apstraktno
i predaleko**

16

Prelo mladeži u Subotici
**Vjerni naslijeđu
grade zajedništvo**

30

Petrovaradinski karneval
od 11. do 21. veljače
**U povorci
pod maskama**

36

Golubinačke mačkare
**Vrijeme zabave,
ludovanja
i zaljubljanja**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Josip Stantić (zamjenik predsjednika), Branimir Kuntić, Dragan Muharem, Marko Tucakov, Krunoslav Đaković, Josip Dumendžić, Tomislav Vuković i Karolina Bašić

RAVNATELJ:

Ladislav Suknović
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs
Ivana Petrekanić Sič
(koordinatorka dopisne službe)
dr. sc. Jasminka Dulić
(novinarka, urednica političke rubrike)
Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)

Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)
Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)
Zvonko Sarić
(novinar)
Jelena Dulić Bako
(novinarka)
Suzana Darabašić
(novinarka dopisništva Srijem)
LEKTOR:
Zlatko Romić
TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)
FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević
ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Trkulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;
++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica
List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315
COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

Rampa

Dojmovi visokih državnih dužnosnika Srbije i Hrvatske koji su se prije desetak dana susreli u Subotici, a sve je, da podsjetimo, prštalo od poruka pomirenja, otopljanja, dobrosusjedskih odnosa, suradnje (usprkos različitim stavovima u mnogim pitanjima) nisu se još čestito ni slegli, a već je na relaciji Zagreb – Beograd putovala prosvjedna nota. Uputio ju je šef hrvatske diplomacije **Gordan Grlić Radman** (a preko veleposlanice u Zagrebu **Jelene Milić**) svom srbijanskom kolegi **Ivici Dačiću**, a razlog je rampa koja je na graničnom prijelazu Bogojevo spuštena za saborskog zastupnika, člana saborskog Odbora za Hrvate izvan Hrvatske i predsjednika Hrvatskih suverenista **Milana Pavličeka**.

Nepoželjnom osobom na srbijanskoj granici Pavliček je proglašen »zbog bezbednosti Republike Srbije i njezinih građana« i ekspresno vraćen u Hrvatsku.

Pavliček je u Hrvatskom saboru više puta tražio da se sa Srbijom razriješe pitanja ratne odštete, nestalih osoba, kao i odštete logorašima koji su bili zatočeni u logorima u Srbiji, pa se tu vjerojatno i može tražiti razlog što nije stigao na *Šokačku večer* u Vajsku gdje se i zaputio.

Više sreće imao je župan Vukovarsko-srijemske županije **Damir Dekanić**, koji je na *Šokačku večer* stigao, ali s dva i pol sata zakašnjenja, koliko je trajalo njegovo zadržavanje na graničnom prijelazu Bačka Palanka. Bez valjanog obrazloženja.

Župan Dekanić granicu Srbije i Hrvatske prešao je prije desetak dana kada je u Subotici bio gost *Velikog prela*. I nekoliko puta prije toga. Bez problema. Što je sada drugačije, pokušali smo doznati u Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srbije. I nismo doznali.

A ne tako davno Vukovarsko-srijemska županija, koju vodi upravo Dekanić, isticana je kao primjer dobre prekogranične suradnje s Autonomnom Pokrajinom Vojvodinom. Zajednički se radilo na turističkoj ponudi, jačanju kapaciteta u izvanrednim situacijama, poboljšanju poslovnog okruženja... Planira se i dalje. Korisno za ljude i s jedne i s druge strane granice. Ah, da: samo da netko ne spusti rampu.

Z. V.

Uručeni ugovori za sufinanciranje 22 lista na jezicima nacionalnih manjina

Mirović: Vojvodina primjer zajedništva i suradnje

Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** uručio je u utorak, 7. veljače, ugovore za sufinanciranje 22 lista na jezicima nacionalnih manjina iz devet izdavačkih kuća – *Magyar Szó, Hét Nap, Hlas l'udu, Libertatea, Ruske slovo, Hrvatska riječ, Bunjevačke novine*, Makedonski informativni centar i *Ridne slovo*.

»Vojvodina jeste i bit će i u narednom periodu primjer zajedništva i primjer suradnje pokrajinskih institucija i vas koji se bavite izdavanjem listova na manjinskim jezicima. Na početku mog mandata, 2016. godine za ovu namjenu izdvojili smo nešto više od 260 milijuna dinara, prošle godine 390 milijuna, a u ovoj godini 490 milijuna dinara. Pokazujemo visok stupanj odgovornosti za nesmetano izlaženje listova i časopisa na manjinskim jezicima i to ćemo činiti i u budućnosti«, izjavio je Mirović.

Mirović je istaknuo da je ovaj model direktnog subvencioniranja jedinstven ne samo u regionalnim već i u europskim okvirima.

»Na to možemo biti ponosni i to treba biti mjera koja predstavlja samu suštinu Vojvodine i čitave naše zemlje, mjera koja zapravo govori o najvažnijem stupu na kojem počiva naše društvo, a to je zajedništvo i međusobno razumijevanje većinskog srpskog naroda s nacionalnim manjinama«, naglasio je Mirović.

Mirović je podsjetio i na to da Pokrajinska vlada podržava i projektno financiranje, odnosno sufinanciranje

medija na manjinskim jezicima čiji su osnivači privatne osobe ili organizacije civilnog sektora.

»Za to smo na natječaju koji je upravo u tijeku također izdvojili znatno veća sredstva nego prošle godine. Sve to zajedno jeste zaokružen i jasan mehanizam u našem društvu koji omogućuje ostvarivanje vaših prava na informiranje i slobodu izražavanja na materinjem jeziku«, dodao je Mirović.

Dodjeli ugovora prisustvovala je i pokrajinska tajnica za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama **Dragana Milošević**.

H. R.

Mirko Ostrogonac razgovarao s britanskim diplomatama

Narodni zastupnik **Mirko Ostrogonac** sastao se u utorak, 7. veljače, u Domu Narodne skupštine s predstavnicima veleposlanstava Velike Britanije u Zagrebu i Beogradu, a centralna tema razgovora bio je položaj Hrvata kao nacionalne manjine u Srbiji.

Ostrogonac je **Williama Hopkina**, prvog tajnika Veleposlanstva Velike Britanije u Srbiji, i **Andreasa Kepstaka**, drugog tajnika Veleposlanstva Velike Britanije u Hrvatskoj, upoznao s položajem Hrvata u Srbiji, prije svega u sjevernom dijelu Vojvodine. Ostrogonac je objasnio koji su koraci poduzeti od početka XIII. saziva Narodne skupštine i stupanja **Tomislava Žigmanova**, kao predstavnika hrvatske nacionalne manjine, u Vladu Srbije. Istaknuo

je da je ovakav potez relaksirao hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji i potaknuo Hrvate da aktivnije sudjeluju u borbi za normativne okvire. Ostrogonac je izrazio nadu da će se Hrvati izboriti za bolje stanje po pitanju obrazovanja na hrvatskom jeziku i veću medijsku vidljivost, pogotovo po pitanju informativnih emisija na hrvatskom jeziku, a spomenuo je i zainteresiranost zapošljavanja mladih u javnom sektoru u Srbiji. Sugovornici su razgovarali i o kapitalnim projektima i ulaganjima za objekte hrvatske zajednice.

Istaknuta je i potreba veće prisutnosti hrvatskih predstavnika na lokalnoj razini, naročito u gradovima sjeverne Srbije. (Izvor: parlament.gov.rs)

Incident na granici

Zastupniku Hrvatskog sabora zabranjen ulazak u Srbiju

Ministar vanjskih i europskih poslova **Gordan Grlić Radman** iskazao je srbijanskom kolegi **Ivici Dačiću** nezadovoljstvo jer je šefu Suverenista **Marijanu Pavličeku** u subotu, 4. veljače, zabranjen ulazak u Srbiju, a MVEP je zbog toga prenijelo prosvjed srbijanskoj veleposlanici u Zagrebu **Jeleni Milić**.

»Kada je u pitanju granična problematika, bilo da su hrvatski državljani nepotrebno dugo zadržavani od strane srbijanske policije ili ako im je uskraćen ulazak, naravno da MVEP i Generalni konzulat u Subotici trebaju reagirati. Čim sam saznao od **Tomislava Žigmanova**

za ovaj slučaj, ja sam stupio u kontakt s Dačićem kojem sam iskazao zabrinutost i nezadovoljstvo postupanjem s hrvatskim državljanima, imajući u vidu činjenicu da smo već ostvarili dva susreta na kojima smo dogovorili hodogram o rješavanju svih otvorenih bilateralnih pitanja. Ovakvi događaji ne bi trebali zasjeniti ono započeto«, kazao je Grlić Radman.

Saborski zastupnik i član saborskog Odbora za Hrvate izvan Hrvatske **Marijan Pavliček** pozvan je da u subotu, 4. veljače, prisustvuje 6. *Šokačkoj večeri* koju je u Vajskoj organizirala Hrvatska kulturna udruga *Antun Sorgg*.

On je *Večernjem listu* rekao kako su mu na graničnom prijelazu Bogojevo uzeli diplomatsku putovnicu, nakon čega je uslijedilo čekanje od čak tri sata bez objašnjenja što je u tijeku ili što je skrivio.

»Srpski carinici i policajci bili su korektni, osim što sam tri sata sjedio u automobilu kao nekakav kriminalac. Na kraju su mi donijeli rješenje po kojem mi se zabranjuje ulazak u Republiku Srbiju jer, kako oni kažu, ugrožavam sigurnost države i njezinih građana. Poslije toga mogao sam se samo okrenuti i vratiti u Vukovar«, rekao je Pavliček.

Istaknuo je i kako za ovakvo postupanje srpske policije, posebno u vrijeme zatopljavanja odnosa između Hrvatske i Srbije, ne vidi razlog osim ako nije riječ o nekakvoj osveti jer prošle godine **Aleksandru Vučiću** nije dozvoljeno da posjeti Jasenovac.

Neugodnosti na granici, također u subotu, 4. veljače, imao je i Vukovarsko-srijemski župan **Damir Dekanić**. Na graničnome prijelazu u Bačkoj Palanki zadržan je dva i pol sata, nakon čega je pušten u Srbiju, objavila je *Hina*.

»Krenuo sam na poziv Hrvatskoga kulturnog društva *Antun Sorgg*, koje je u Vajskoj organiziralo 6. *Šokačku večer*. Dolaskom na granični prijelaz zadržani smo i bez ikakvog objašnjenja držani dva i pol sata. Na kraju su nas ipak pustili da prijeđemo granicu, a kada sam upitao razlog čekanja, rekli su da se radilo o smjeni iako su u međuvremenu automobili normalno prelazili granicu«, izjavio je Dekanić.

O onome što se dogodilo obavijestio je i generalnog konzula Republike Srbije u Vukovaru **Aleksandra Nakića** i hrvatskog veleposlanika u Srbiji **Hidajeta Biščevića**. Potvrdio je i kako je nedavno prilikom prelaska državne granice sa Srbijom zadržana i ravnateljica županijske razvojne agencije **Zrinka Čobanković**, koja je nakon dužeg

čekanja odustala od prijelaza granice.

Na zabranu ulaska u Srbiju zastupniku Hrvatskog sabora **Marijanu Pavličeku** i zadržavanje župana Vukovarsko-srijemske županije **Damira Dekanića** reagirao je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini ističući da to nisu postupci koji pridonose nastavku normalizacije odnosa između Hrvatske i Srbije.

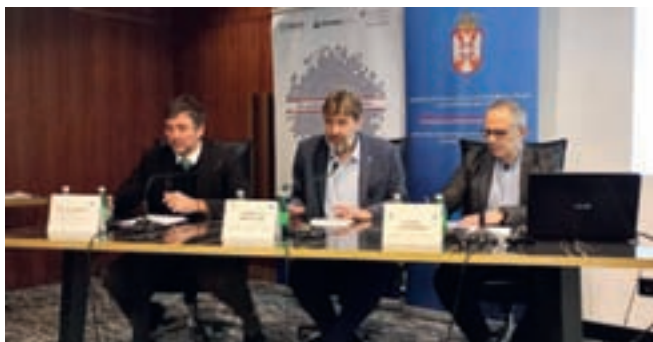
»Potpora i podrška institucija Republike Hrvatske (između ostalog i) sudjelovanjem na manifestacijama koje organiziraju hrvatske udruge kulture u Srbiji vrlo je značajna i takve geste cijenimo. Ne samo iz toga razloga, vjerujemo kako iza vraćanja g. Pavličeka s državne granice ne stoji namjera da se započetom procesu 'otopljanja' naštetiti, te da će biti iskazana institucionalna, napose diplomatska spremnost da se taj nesporazum čim prije prevlada«, navode u DSHV-u.

Ministar vanjskih poslova Srbije **Ivica Dačić** nije se oglasavao o ovim incidentima. U Ministarstvu unutarnjih poslova Srbije *Hrvatskoj riječi* je rečeno da još nemaju kompletne informacije o događanjima na graničnim prijelazima Bogojevo i Bačka Palanka.

H. R.

Javne konzultacije o razvoju civilnog društva

U Novom Sadu je 6. veljače održan prvi u nizu konzultativnih sastanaka o formiranju Savjeta za razvoj i suradnju s civilnim društvom. Sastanak je otvorio ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog **Tomislav Žigmanov**, a u njemu su sudjelovali, među ostalima, državni tajnik **Ivan Bošnjak** i pomoćnik ministra **Žarko Stepanović**.

»Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog smatra veoma značajnim formiranje Savjeta kao novog mehanizma za suradnju javnih vlasti s civilnim društvom, u cilju stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva. Iz tog razloga odlučili smo da proces izrade modela rada Savjeta i izbor članova/ica Savjeta bude javan i transparentan. Organizacije civilnog društva uključene su u proces formiranja Savjeta od samog početka«, rekao je Žigmanov.

»Ministarstvo nije bilo u obvezi provesti javne konzultacije u vezi s formiranjem Savjeta, ali naša želja je bila

sva bitna pitanja, kao što su mandat, struktura i izbor članova Savjeta razmotriti skupa s organizacijama civilnog društva i čuti prijedloge civilnog sektora«, naglasio je on.

Državni tajnik Ivan Bošnjak je naglasio kako postojanje 36.000 organizacija i više od 1.000 fondacija i zadužbina predstavlja naše blago kada govorimo o organizacijama civilnog društva.

»Formiranjem ovog Savjeta, uz podršku i pomoć donatora, bit će omogućeno da Srbija postane demokratičnije društvo, a potrebe koje građani imaju i koje ostvaruju u okviru svojih organizacija dođu do onih koji donose odluke tako da te odluke postanu zajedničke odluke i vrijednosti«, rekao je Bošnjak.

Plan Ministarstva je da na javnim prezentacijama i raspravama s predstavnicima organizacija civilnog društva razmotri Prijedlog za osnivanje Savjeta za suradnju s civilnim društvom, prvo u Novom Sadu, zatim u Beogradu i 13. veljače u Nišu.

Predstavnici organizacija civilnog društva će moći Ministarstvu dostaviti svoje prijedloge i u pisanom formatu do 10. ožujka 2023. godine. Ukoliko organizacije civilnog društva budu smatrale da je potrebno više vremena za javne konzultacije od predloženog, Ministarstvo će prihvatiti taj prijedlog.

Izrada Prijedloga za osnivanje Savjeta, kao i konzultativni proces s organizacijama civilnog društva realizira se uz podršku projekta »Za snažnije građansko društvo« koji se provodi uz financijsku podršku američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i švicarske agencije za razvoj i suradnju (SDC).

Hrvoje Krešić prvi dobitnik nagrade Gordana Suša

Regionalna novinarska nagrada *Gordana Suša* Nezavisnog udruženja novinara Srbije pripala je novinaru televizije *Nova TV* iz Zagreba **Hrvoju Krešiću**. Nagrada se dodjeljuje od ove godine za izuzetna dostignuća u televizijskom novinarstvu. U obrazloženju žirija se navodi da je Hrvoje Krešić svojim profesionalnim angažmanom ispunio ključne kriterije: profesionalno i odgovorno novinarsko djelovanje u televizijskom mediju, u skladu s univerzalnim etičkim kodeksom novinara i u službi javnog interesa, zaštite ljudskih prava i slobode medija, kao i interesa i posebnosti svih građana, bez obzira na njihov etnički, vjerski ili rodni identitet.

NUNS je nagradu osnovao u suradnji s partnerskim organizacijama iz regije i uz potporu obitelji **Suša**, s ciljem da sačuva i održi sjećanje na jednu od najboljih televizijskih novinarki s ovih prostora.

Novinarski žiri je radio u sastavu: **Željko Bodrožić** (predsjednik NUNS-a), **Borka Rudić** (generalna tajnica Udruženja BiH novinara), **Hrvoje Zovko** (predsjednik Hrvatskog novinarskog društva), **Branka Mihajlović**, **Jugoslav Čosić**, **Fahri Musliu** i **Velimir Ilić**.

Žiri je priopćio da su pored Krešića u uži izbor ušle novinarke **Arijana Saračević-Helać** (Federalna televizija – FTV Bosne i Hercegovine) i **Emina Kovačević** (N1 Srbija).

H. R.

Potpora Hrvatima u Srbiji

Najbolji hrvatski tamburaši dar Grada Dubrovnika

Ovogodišnje *Veliko prelo* u Subotici bilo je drugačije od ranijih, jer su među 600 gostiju bili i visoki državni dužnosnici Srbije i Hrvatske. Ostat će upamćeno i po *Najboljim hrvatskim tamburašima* koji su bili glazbeni gosti prela. Dovedi ih na prelo bila je želja Organizacijskog odbora, a sponzor gostovanja poznatih tamburaša u Subotici bio je Grad Dubrovnik.

»Predsjednik Organizacijskog odbora *Velikog prela* **Denis Lipozenčić** koncem prošle godine došao je u Hrvatsko nacionalno vijeće na sastanak s idejom i zahtjevom da *Veliko prelo* 2023. ponovno učinimo velikim. Naime, nakon pandemije, dvogodišnje pauze smatrali

bolje hrvatske bili su i još izvrsniji naši tamburaši), možda početak otopljanja i prihvaćanja hrvatskog ozračja od strane Srbije, su doprinijeli da mnogi ostanu bez karte za *Veliko prelo*. No, daj Bože da dogodine i Dvorana sportova bude tijesna. I *Marin bal* u Lemešu i *Šokačko prelo* u Vajskoj i *Prelo u Đurđinu* i *Gupčev bal* u Tavankutu i *Prelo* u Beregu... I ne samo prela nego i svaka manifestacija za koju i organizatori i donatori snose veliku zahvalnost od svih nas i cijele zajednice«, kaže predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**.

Vanda Babić Galić podsjeća kako i Središnji državni ured i MVEP skrbe o Hrvatima izvan domovine, pa tako i Hrvatima u Srbiji, kao autohtonoj hrvatskoj manjini.

»Smatramo da je najoptimalnije i najvažnije povezivati hrvatske krajeve s autohtonim hrvatskim manjinama. Primjerice, za Dan hrvatskog naroda u Crnoj Gori, Grad Novalja darovao je koncert klapa *Intrade* Hrvatima u toj državi. Tako je i Grad Dubrovnik, grad kulture i hrvatski biser, darovao koncert *Najboljih hrvatskih tamburaša* Hrvatima u Vojvodini, odnosno Srbiji. *Veliko prelo* događaj je vrijedan svake pažnje, za kojega ne znamo puno u Hrvatskoj, a naša intencija je da Hrvatska više upozna baštinu Hrvata izvan domovine, posebno konstitutivnog naroda, autohtonih Hrvata u Bosni i Hercegovini i autohtonih hrvatskih manjina od Mađarske do Boke kotorske«, kaže Vanda Babić Galić.

Babić Galić dodaje i da postoji intencija organizirano i kontinuirano predstavljati autohtone hrvatske manjine u Hrvatskoj.

»Zajedničkim snagama, MVEP i Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske vrlo skoro počeo će s predstavljanjem hrvatskih manjina unutar Hrvatske, kako bi Hrvati u Hrvatskoj znali koja vijećnost i blago se čuva na tim prostorima i što sve prolazi autohtoni Hrvat izvan domovine. Ljudi u Hrvatskoj ne znaju puno o Hrvatima izvan Hrvatske, a trebali bi znati. Također, plan je i da se sve hrvatske manjine međusobno povežu, te tako pomognu jedna drugoj u problemima koje imaju, neki su razvijeniji, a neki manje«, kaže Vanda Babić Galić.

Z. V.

smo dobrom idejom da se *Veliko prelo* zaista vrati na velika vrata. Za pomoć smo se obratili ministru vanjskih i europskih poslova Hrvatske **Gordanu Grliću Radmanu** i već nakon dva dana se javila savjetnica ministra **Vanda Babić Galić** s rješenjem – gradonačelnik Grada Dubrovnika **Mato Franković** bio je spreman doći na *Veliko prelo*, a Grad će financirati *Najbolje hrvatske tamburaše* za ovu manifestaciju. Prvi korak bio je riješen, nakon kojeg su nastale slatke muke s nedostatnim brojem mjesta za sve one koji su htjeli doći na prelo, za koje sada mogu reći da je uistinu bilo veliko – i prema broju gostiju, i prema broju visokih odazvanica, ali i prema razini na kojoj je HKC *Bunjevačko kolo* sve to organiziralo. Možda želja za druženjem, možda vrhunski tamburaši (uz *Naj-*

Vrijeme velikih i važnih odluka

»Ja sam rekao da nastavljamo razgovore, ništa nisam potpisao«, kazao je Aleksandar Vučić. »Hoće li Srbija dobiti stabilan mir, postati uvaženi član obitelji zapadnih demokracija i osigurati ekonomski prosperitet? Ili će nastaviti živjeti u iluziji da će povratiti zemlju koja je izgubljena u ratu 1999?«, rekao je za Danas Boško Jakšić

Posebna sjednica Skupštine Srbije na čijem je dnevnom redu bilo Vladino Izvješće o pregovorima s Prištinom od 1. rujna do 15. siječnja održana je 2. i 3. veljače. Nakon dvodnevne sjednice Izvješće je usvojeno sa 154 glasa. Sjednici je nazočio i predsjednik **Aleksandar Vučić** koji je iznio plan od deset točki o politici Srbije u narednom razdoblju. Govorio je i o tzv. francusko-njemačkoj inicijativi, europskom prijedlogu za rješenje kosovskog problema, a kao posebno tešku istaknuo je točku 4 francusko-njemačkog plana, i to drugi stavak u kojem se navodi da se »Srbija neće protiviti članstvu Kosova u bilo kojoj međunarodnoj organizaciji«.

Taj prijedlog EU-a Beogradu i Prištini predstavljen je u rujnu i prosincu prošle godine, a predviđa poštivanje teritorijalnog integriteta, nepovredivost granica, priznanje državnih simbola i poseban aranžman za srpsku zajednicu na Kosovu. Beograd inzistira na tome da je formiranje Zajednice srpskih općina na Kosovu ključna točka za nastavak daljnjeg dijaloga o konačnom rješenju kosovskog problema. Zastupnici Skupštine Srbije prihvatili su sa 154 glasa Vladino Izvješće o pregovorima s Prištinom.

Plan od 10 točaka

Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić izjavio je u parlamentu da će Beograd možda morati uvesti sankcije Rusiji.

»Nisam oduševljen time, ali ne znam koliko ćemo izdržati da ne uvedemo sankcije. Plaćamo cijenu što ih nismo uveli, ali to je pitanje političkog opredjeljenja našeg rukovodstva«, rekao je Vučić i naglasio kako mu se ne sviđa europski prijedlog za rješenje kosovskog problema.

»Nisam za Kosovo u UN i nikada neću priznati nezavisno Kosovo i neću učiniti ništa u njihovu korist«, naglasio je Vučić i to ponovio još nekoliko puta na sjednici Skupštine.

Rekao je da nitko nije došao u parlament usvajati bilo kakav papir ili plan. Vučić je poslije nedavnog sastanka s izaslanicima SAD-a i EU-a izjavio da je Srbija »sprema prihvatiti koncept europskog plana« i raditi na primjeni predloženog sporazuma o dijalogu s Kosovom, a potom je bio izložen pritisku da plan predstavi parlamentu, što nije u cijelosti učinio, već je ustvrdio da je riječ o dokumentu koji ima status »non paper«, neslužbenog dokumenta u kojem se iznosi određeni prijedlog, ideja ili nacrt, a čiji autor nije precizno naveden. »Non paper« ne upućuje se službenim kanalima, iako o njima mogu neformalno razgovarati šefovi vlada i diplomacija.

Govoreći o tzv. francusko-njemačkom planu, Vučić je rekao da je 90 posto onoga što je izašlo u javnost – točno. Naveo je i da su taj plan u javnost pustili »neki iz međunarodne zajednice koji su to željeli«.

Predsjednik Vučić predočio je 10 točki o politici Srbije u narednom razdoblju.

Pod točkom jedan rekao je da će politika Srbije u narednom razdoblju biti da »gotovo na svaki način i po svaku cijenu sačuvamo mir i stabilnost, da se uzdržimo i ne odgovaramo na provokacije osim ako imovina i životi ljudi ne budu ugroženi kao 2004. godine«. Točka dva jest uporno istrajavanje na formiranju Zajednice srpskih općina koja mora biti pravni i fizički okvir za prava srpskog naroda na Kosovu. Pod tri je sigurnost za Srbe na Kosovu. Pod četiri je bolji život za srpski narod na Kosovu. Pod pet, rekao je Vučić, »za razliku od onih koji vole da uzviču parole, Srbija će razgovarati i o najlošijim papirima, jer Srbija nema pravo ponoviti iskustva iz prošlosti.« Pod točkom šest Vučić je naveo očuvanje vitalnih državnih i nacionalnih interesa.

»Nastavit ćemo čuvati vojnu neutralnost, da je štitimo i gradimo armiju. Druga stvar je očuvanje našeg samostalnog odlučivanja. Da nam se u te odluke, koje samostalno donosimo, ne miješa nitko ni s Istoka ni sa Zapada, da se

političke odluke donose samo u Srbiji i nikada van Srbije. Treći dio točke je poštovanje Ustava Republike Srbije.»

Pod sedam – »životno važan interes Srbije je da ostanemo na europskom putu«. Pod točkom osam Vučić je naveo kako je važan rast Srbije u području zdravstva, energetike, vojske i proizvodnji hrane. Točka devet je nastavak razgovora:

»Ja sam rekao da nastavljamo razgovore, ništa nisam potpisao. Smatrao sam da zbog mladih u zemlji, kojoj su potrebne investicije, tvornice, novi znanstveni centri, kompanije, potrebno je da te ljude zadržimo ovdje. Da li bismo da budemo europska parija, da budemo potpuno izolirani i s kojima nitko ne bi razgovarao? Ne možete funkcionirati sami«, napomenuo je Vučić.

Pod točkom 10 Vučić je naveo kako »imamo program *Srbija 2025*. i plaće će rasti«.

»Nalazimo se u teškom i delikatnom trenutku. S jedne strane moramo pomagati naš narod na Kosovu, izbjeći osudu i voditi računa o vitalnim interesima«, rekao je Vučić.

Žučna rasprava tijekom sjednice Skupštine Srbije na kojoj se govorilo o Kosovu u jednom trenutku pretvorila se u incident. U incidentu su sudjelovali zastupnici pokreta Dveri, stranke Zavetnici, Narodne stranke i DSS-a, koji su skandiranjem ometali Vučića i govorili »Izdajca« i »Ne damo Kosovo«, a zatim su krenuli ka predsjedniku. Nakon toga su ustali zastupnici SNS-a i došlo je do koškanja.

Zastupnici Skupštine Srbije nastavili su i drugog dana posebnu sjednicu posvećenu Kosovu, na čijem dnevnom redu je bilo Vladino Izvješće o pregovorima s Prištinom. Iako je Izvješće zastupnicima formalno podnijela Vlada Srbije nitko iz kabineta premijerke **Ane Brnabić** nije nazočio sjednici, pa ni ona sama. Umjesto predstavnika Vlade, zastupnicima se ponovno obratio predsjednik Vučić. Njegov govor obilovao je općim mjestima, bez novih detalja o tzv. francusko-njemačkom sporazumu o kojemu je rekao da nema odobrenje međunarodnih pregovarača da iznosi detalje.

Apel za prihvaćanje prijedloga EU

Apel intelektualaca, javnih osoba, antinacionalistički i proeuropski orijentiranih građana, pod nazivom »Apel za prihvaćanje ponuđenog plana EU« (u organizaciji Građanskog demokratskog foruma) predstavljen je javnosti neposredno uoči najavljenе sjednice Skupštine Srbije o Kosovu, 2. veljače, prenio je *Peščanik*.

»Mi, potpisnici ovog apela, pozivamo predstavnike vlasti, nadležnih institucija, političke aktere i građane da

podrže prijedlog Europske unije i SAD-a, koji su inicirale Francuska i Njemačka«, piše u Apelu.

»Pitanje Kosova desetljećima je određivalo unutarnju i inozemnu politiku Srbije. Sada smo na raskrižju suočeni s pitanjem: kako će određivati budućnost? Hoće li Srbija dobiti stabilan mir, postati uvaženi član obitelji zapadnih demokracija i osigurati ekonomski prosperitet? Ili će nastaviti živjeti u iluziji da će povratiti zemlju koja je izgubljena u ratu 1999?«, rekao je za *Danas* predsjednik Političkog savjeta GDF-a, vanjskopolitički analitičar i jedan od potpisnika Apela **Boško Jakšić**.

»Mi iz Građanskog demokratskog foruma vjerujemo da postoji veliki broj građana koji su spremni bez kalkulacija o datumu članstva u EU prihvatiti ponuđenu platformu.

Pozivamo ih da se opredijele za Srbiju na Zapadu. Prihvaćanje europskog prijedloga donijelo bi mir i stabilnost, što bi bio kapitalni dobitak i za Srbiju i za Kosovo, jer bi se oslobodili 'bukagija' koje vuku već desetljećima.«

Jakšić je u intervjuu za agenciju *FoNet* ocijenio da je »ukrajinski rat postao katalizator ubrzanja potrebe za rješanjem kosovskog problema, jer kosovski problem prijeti da bude sigurnosni rizik Europe, što Europa u ovoj situaciji sebi neće dozvoliti.

»To je potvrda da vremena više nema, da je manevarski prostor jako sužen i da je prema obje strane stav da ovu ponudu mogu ili uzeti ili ostaviti, ali, ako je odbiju, da poslije ne optužuju Zapad, jer im je sve jasno predloženo što će biti«, protumačio je Jakšić poruku zapadnih partnera.

Jakšić smatra da nije opravdan prigovor zastupnika da se ne zna sadržina njemačko-francuskog prijedloga i podsjeća da se ne znaju detalji, ali da su kapitalne stvari poznate. Pri tome misli na prijedlog da Srbija dozvoli ulazak Kosova u Ujedinjene narode, da nema obvezu međusobnog priznavanja, a da Kosovo ispuní obvezu iz Briselskog sporazuma o formiranju Zajednice srpskih općina.

Priredio: Z. Sarić

Položaj i prava nacionalnih manjina u Srbiji i Hrvatskoj (XII.)

Lokalna razina i nacionalne manjine u Srbiji

»Još uvijek imamo nedovoljno razvijen okvir za zaštitu manjinskih identiteta na lokalnim razinama«, ocjenjuje Baštovanović. »Često se kao opravdanje za neaktivnost savjeta za međunacionalne odnose ističe kako 'nema potrebe za njegovim sastajanjem' jer su međunacionalni odnosi na 'zavidnom nivou'«, kaže Parać-Damjanović

Općine i gradovi u Srbiji se prema Zakonu o lokalnoj samoupravi »preko svojih tijela a u skladu s Ustavom i zakonom, staraju o ostvarivanju, zaštiti i unaprjeđenju ljudskih i manjinskih prava« (čl. 20). Međutim, kako to rade općine i gradovi, nije bliže uređeno. Prema Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina Srbija osigurava uvjete za efikasno sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u političkom životu, zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u Narodnoj skupštini i razmjernu zastupljenost nacionalnih manjina u skupštinama autonomnih pokrajina i jedinicama lokalne samouprave. Međutim, razmjerna zastupljenost ni u pokrajinskoj ni u lokalnim skupštinama nije u realnosti ostvarena, a ne postoji niti izbor predstavnika i vijeća nacionalnih manjina na lokalnoj i regionalnoj razini kao na primjer u Hrvatskoj. Jedina tijela koja se formiraju u nacionalno mješovitim jedinicama lokalne samouprave su Savjeti za međunacionalne odnose, kao samostalna radna tijela, koja čine predstavnici srpskog naroda i nacionalnih manjina (čl. 98.).

Zakonom je definirano da se nacionalno mješovitim jedinicama lokalne samouprave u Srbiji smatraju »jedinice lokalne samouprave u kojima pripadnici jedne nacionalne manjine čine više od 5% od ukupnog broja stanovnika ili pripadnici svih nacionalnih manjina čine više od 10% od ukupnog broja stanovnika prema posljednjem popisu stanovništva«. Pri tome predstavnike u savjetu mogu imati pripadnici srpskog naroda i nacionalnih manjina s više od 1% sudjelovanja u ukupnom stanovništvu općine ili grada. Savjeti razmatraju pitanja ostvarivanja, zaštite i unaprjeđivanja nacionalne ravnopravnosti, a djelokrug, sastav, izbor članova i način njihovog rada uređuje se odlukom lokalne skupštine. U slučaju nacionalnih manjina koje imaju svoja izabrana nacionalna vijeća predstavnici nacionalnih manjina se biraju na njihov prijedlog, a predstavnike srpskog naroda predlaže stalno radno tijelo lokalne skupštine za kadrovska pitanja.

Skupština i izvršna tijela jedinice lokalne samouprave su dužna prijedloge svih odluka koji se tiču nacionalne ravnopravnosti prethodno dostaviti na mišljenje savjetu. Odluke savjeta, odnosno stavovi i prijedlozi, donose se konsenzusom i o tome se obavještava lokalna skupština

na koja je dužna izjasniti se o njima na prvoj sljedećoj sjednici, a najkasnije u roku od 30 dana. Savjeti imaju pravo pred Ustavnim sudom pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odluke ili drugog općeg akta skupštine jedinice lokalne samouprave ako smatraju da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina i pred Upravnim sudom pokrenuti postupak za ocjenu suglasnosti odluke ili drugog općeg akta lokalne skupštine sa statutom. Savjet podnosi šestomjesečni izvještaj lokalnoj skupštini o svom radu.

Prava se »konzumiraju« na lokalnoj razini

Politolog **Darko Baštovanović** ističe kako bi ostvarivanje prava nacionalnih manjina na lokalnoj razini trebalo biti jedno od najvažnijih pitanja kada se govori o konkretnim rješenjima standarda zaštite nacionalnih manjina, iz razloga što »sami pripadnici nacionalnih manjina svoja prava najviše 'konzumiraju' na lokalnoj razini«, i čak i ako se ne ulazi u stupanj ostvarivanja manjinskih prava, onda se isto može reći kako se sam život manjinskih zajednica upravo odigrava u lokalnim zajednicama.

Ostvarivanje prava nacionalnih manjina na lokalnoj razini stoga je jedan od najvažnijih preduvjeta sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u procesima donošenja odluka, smatra Baštovanović: »Ukoliko nemamo okvir putem kojeg bi se osigurala mogućnost za adekvatnim i konkretnim sudjelovanjem manjina u društvenom i političkom životu svoje lokalne zajednice, onda to isključuje i svaku drugu mogućnost da se manjine aktivnije uključuju na višim razinama, te isključuje i mogućnost za (kako to kaže profesorica i jedna od najeminentnijih ekspertica u ovom području **Tove H. Malloy**) 'osnaživanjem manjinskih zajednica' i izlaskom iz okvira pukoga priznanja postojanja određene manjine«.

On ocjenjuje kako u Srbiji još uvijek imamo nedovoljno razvijen okvir za zaštitu manjinskih identiteta na lokalnim razinama jer je sustav baziran na djelovanju nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, kojima se ostavlja mogućnost da izaberu jednu lokalnu samoupravu gdje će im biti sjedište i da sukladno svojim unutarnjim politikama sama

vijeća razvijaju svoj način djelovanja kada je u pitanju zaštita identiteta sunarodnjaka izvan tradicionalnih centara zajednica.

»Ovo u mnogome i iscrpljuje nacionalna vijeća nacionalnih manjina, koja se bore s brojnim financijskim izazovima i resursnim nedostatcima. Do sada je jedino Hrvatsko nacionalno vijeće uspjelo pronaći mogućnost za djelovanjem u nekoliko jedinica lokalne samouprave, ali je to radilo isključivo uz svoje resurse i bez adekvatnije pomoći države«, kaže on.

Prema Baštovanoviću jedina institucija koja za sada ima parcijalan karakter zaštite manjinskih identiteta na lokalnu jesu Savjeti za međunacionalne odnose.

»Savjeti bi trebali predstavljati jedan od bolje osmišljenijih mehanizama unaprjeđenja međuetničkih odnosa na lokalnoj razini. Kada kažemo međuetničkih, ne mislimo samo na rješavanje međunacionalnih sukoba nego ona trebaju biti kreatorima multikulturalnih politika na lokalnu! Jer ukoliko je sam položaj određene zajednice nezadovoljavajući u određenoj jedinici lokalne samouprave, onda to isključuje postojanje i najelementarnijih mogućnosti za skladnim međuetničkim odnosima! Ono što je svakako problem jeste to što je nažalost Zakonom o lokalnoj samoupravi napravljen čitav niz propusta u samome izboru članova savjeta, njihovoj nadležnosti pa sve do načina njihovoga rada. Ovo se čak nije promijenilo niti nakon izmjena ovog Zakona, jer je čitav članak prepisan iz stare inačice i nisu napravljena nova unaprjeđenja. Kada je u pitanju hrvatska zajednica, također imamo brojne manjkavosti jer u mjestima kao što je Ruma, gdje je broj Hrvata u ukupnome pučanstvu zadovoljavajući, Savjet čak nije ni osnovan, ili pak Savjet u Beočinu, gdje sam i osobno član, od posljednjih izbora 2020. nije niti jednu sjednicu održao niti se njegovi članovi uvažavaju kao nositelji manjinskoga života i procesa na lokalnoj razini«, zaključuje Baštovanović.

Umjesto reaktivnog, potreban proaktivan pristup

Direktorica Centra za lokalnu demokraciju iz Subotice **Stanka Parać-Damjanović** ističe kako je osnivanje ovih Savjeta u vezi s potrebom da na lokalnoj razini postoji tijelo koje omogućuje svim nacionalnim zajednicama da zajedno razmatraju pitanja međuetničkih odnosa i ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

»Zauzimanje zajedničkog stava svih nacionalnih zajednica prilikom davanja mišljenja i prijedloga doprinosi kvaliteti donijetih odluka, toleranciji i unaprjeđenju ljudskih i manjinskih prava«, kaže Parać-Damjanović.

»Osim toga«, ističe ona, »Akcijskim planom za pregovaračko Poglavlje 23 Srbija je preuzela obvezu promovirati uspostavljanje i djelotvorno funkcioniranje ovih savje-

ta na lokalnoj razini u svim općinama s etnički mješovitim stanovništvom. Također je i preporuka Komiteta ministara Vijeća Europe dana i u pogledu poticanja osnivanja i djelotvornog funkcioniranja ovih savjeta, budući da u mnogim općinama i gradovima ono nije osnovano ili pak ne funkcionira«.

U pogledu funkcioniranja Savjeta ona kaže kako odredba po kojoj ovi savjeti razmatraju pitanja ostvarivanja, zaštite i unaprjeđivanja nacionalne ravnopravnosti, u skladu sa zakonom i statutom stvara mnogo problema jer je nejasno tumačenje pojma »nacionalna ravnopravnost« koji

se uglavnom vezuje za međuetničke tenzije i sukobe, pa se i uloga savjeta ograničava na djelovanje u ovakvim situacijama.

»Često se kao opravdanje za neaktivnost savjeta ističe kako 'nema potrebe za njegovim sastajanjem', jer su međunacionalni odnosi na 'zavidnom nivou' (skoro svi naime govore o 'zavidnom nivou međunacionalnih odnosa'?!). Pozicija savjeta nije obavezujuća za lokalna tijela, ali je veoma važno da oni umjesto reaktivnih postanu proaktivni, poduzimaju inicijative iz svojih nadležnosti, a ne samo odgovaraju na inicijativu skupštine/vijeća. Normativne prepreke za efikasno funkcioniranje savjeta za međunacionalne odnose ne bi trebale služiti kao izgovor za njihovu neaktivnost. Poduzimanje inicijativa u suradnji sa svim nacionalnim zajednicama i organizacijama civilnog društva mogu samo pridonijeti unaprjeđenju uloge ovog mehanizma u afirmaciji interkulturalnosti i jačanju socijalne kohezije u lokalnoj zajednici«, ističe Parać-Damjanović.

Jasminka Dulić

Kroz serijal članaka podastrijeti ćemo pojedine aspekte zakonskih rješenja, institucija, društvenih normi i pokazatelja društvenog položaja od značaja za bolje razumijevanje položaja nacionalnih manjina kada su u pitanju Hrvati u Srbiji i Srbi u Hrvatskoj kao pripadnici nacionalne manjine.

Marin Piuković, predsjednik Mladeži DSHV-a

Mladima je politika nešto apstraktno i predaleko

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Proteklog vikenda organizirano je *Prelo mladeži*, a među gostima prela bili su i predstavnici Mladeži Hrvatske demokratske zajednice Osječko-baranjske županije. Nastavak je to suradnje koju Mladež DSHV-a ima s HDZ-om Hrvatske i HDZ-om Bosne i Hercegovine. Tu suradnju pokrenuo je predsjednik Mladeži DSHV-a **Marin Piuković**. Tijekom izbora za V. saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća vodio je Izborni stožer liste »Hrvat i dalje ZAJedno«, angažirao se u kampanji za popis stanovništva, u kampanji za republičke izbore travnja prošle godine, bio je na praksi u Bruxellesu, a sada je angažiran u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni

dijalog. Uz to, Piuković iz svog četverogodišnjeg vođenja Mladeži DSHV-a izdvaja i povećanje vidljivosti stranke, te suradnju s National Democratic Institutom.

► **Predsjednik ste Mladeži DSHV-a od 2019. godine. I prije izbora na tu dužnost bili ste aktivni i u hrvatskoj zajednici i političkoj stranci? Koji motivi su Vas potaknuli na to?**

Nedugo nakon navršene osamnaeste godine učlanio sam se u Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. Bilo je to vrijeme onih čuvenih prela mladeži koja su punila, sad već zaboravljenu, salu u megamarketu KTC-a. Tada sam već pokazao naznake političkog aktivizma i animirao pri-

Ne bih rekao da mladi bježe od politike, rekao bih da je ni ne poznaju. Mladima je politika nešto apstraktno i predaleko, nešto o čemu čak ni ne pomisle, a kamoli da bi pobjegli. Iz perspektive Mladeži DSHV-a mogu reći da se mogu pridobiti mladi, možda ne toliko koliko bih ja htio i u sam politički angažman, ali u rad unutar naše zajednice svakako da

jatelje da zajedno idemo na ta, za nas, velika prela. Želim napomenuti da dolazim iz kuće koja je dosta aktivna u hrvatskoj zajednici, prije svega na kulturnom planu i kroz aktivizam u crkvi. Moji su roditelji također u svojim ranim dvadesetim godinama bili aktivisti naše hrvatske zajednice pa sam i ja u tom duhu odgajan i pokupio sam od njih taj »aktivistički gen«. Od malih nogu sam išao na nastavu na hrvatskom jeziku, bio aktivan u folkloru, redovito odlazio na susrete mladih koje je organizirala Subotička biskupija i na tom tragu odlučujem se posvetiti politici. U početku mi je to bio hobi dok je sada znatno više.

► **Kada ste prihvatili stati na čelo mladeži DSHV-a koliko je organizacija Mladeži bila razvijena, aktivna, koliko prepoznata među mladim Hrvatima i van Subotice?**

Mladež preuzimam 2019. godine od dotadašnjeg predsjednika **Mladena Petreša** koji je danas glavni tajnik naše stranke i s kojim imam odličnu komunikaciju. Moram priznati da je u tom momentu bilo dosta teško. Iako sam već nekoliko godina bio aktivan u Mladeži DSHV-a, samo sam pratio procese i pomagao Mladenu ako je nešto trebalo, bez velikih odgovornosti. Bio mi je to veliki izazov, stati na čelo Mladeži DSHV-a i raditi u okolnostima koje nisu bile naklonjene Hrvatima. Baviti se politikom koja je usmjerena mladima u društvu koje je tada bilo izrazito apolitično bio je dosta, bit ću slobodan reći, odvažan potez. Okupio sam tada nekoliko mladih entuzijasta i počeli smo se nalaziti i razgovarati o mogućim programima da bismo danas bili tim koji je dobro uigran. Tijekom razvitka Mladeži i svog osobnog političkog sazrijevanja puno mi je pomogao, a i danas pomaže, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** koji mi je u tim momentima preuzimanja Mladeži dao apsolutnu podršku i zahvaljujući njemu uspio sam se ohrabriti i raditi na razvijanju naše stranke. Mladež DSHV-a je imala status omladinske organizacije koja okuplja mlade i tada su svi kojima je DSHV bio blizak znali za Mladež, kako u Subotici tako i diljem Vojvodine. Kako sam ranije napomenuo, bila su ta čuvena prela mladeži koja su okupljala mlade Hrvate diljem Vojvodine koji su autobusima dolazili na druženje i zabavu. Danas smo postali organizacija za koju se zna, o kojoj se govori, ne samo u Srbiji već diljem regije.

► **Kada ste preuzimali mjesto predsjednika mladeži DSHV-a koji su vam bili planovi i koliko ste od planiranog uspjeli i realizirati?**

Kada se vratim četiri godine unazad i razmislim da su mi tada planovi bili svedeni jedino na održavanje kontinuiteta u radu Mladeži uz par jednogodišnjih aktivnosti

kao što je *Prelo mladeži* ili *Debeli četvrtak* dolazim do zaključka da sam uspio »prebaciti normu« i ostvariti znatno više. Uspjeli smo povećati vidljivost na društvenim mrežama što cijenim kao veliki iskorak i potrebu jer na taj način redovito informiramo javnost o našim aktivnostima, što vidim kao model na koji ljudi dobro reagiraju. Prisutniji smo na trenu, idemo redovito na programe koji se organiziraju unutar naše zajednice. Imamo stalnu komunikaciju s članstvom diljem Vojvodine. Također, naš je rad prepoznat i od strane NDI-a (National Democratic Institute). Organizacija je to koja je izrazila poštovanje za naše aktivnosti te smo 2022. godine započeli i uspješno provodimo suradnju s njima. Radimo na edukaciji mladih kako bismo osnažili naše kadrove i pripremili ih da budu reprezentativni i kompetentni predstavnici DSHV-a. Neke su ovo stvari koje s radošću spominjem, a svakako ima toga još.

► **Prošla godina bila je u znaku republičkih izbora, izbora za novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća i popisa stanovništva. Vi osobno angažirali ste se i u izbornoj kampanji, prikupljanju potpisa za elektore i u kampanji za popis stanovništva. Na koji način se u izbore i kampanje uključila Mladež DSHV-a? Koliko je bilo potrebno rada na terenu?**

Prošlu godinu smo počeli nakon velike i teške pauze izazvane pandemijom koronavirusa. Iako su nas te godine malo »uspavale«, nakon ukidanja zabrana odmah smo krenuli s radom. Prvo što nas je čekalo prošle godine bili su izbori za narodne zastupnike za republički parlament. Mladež je od samog početka podržavala odluke Predsjedništva DSHV-a u pogledu nastupa na prošlogodišnjim izborima koji su održani 3. travnja. Na izborima smo nastupili u okviru manjinske koalicije »Zajedno za Vojvodinu – Vojvođani«. Bila je to kolacijija u kojoj je DSHV imao značajnu poziciju te je tako Tomislav Žigmanov, predsjednik DSHV-a, bio nositelj liste. Tijekom kampanje ponosno smo na svim reklamnim materijalima isticali boje naše stranke, što je naišlo na veliku potporu naših članova i simpatizera diljem Vojvodine koji su to znali prepoznati i nagraditi svojom podrškom. Isto tako, naša manjinska koalicija dobila je do sada najveću potporu od visokih dužnosnika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, te je tako tjedan dana prije održavanja izbora Mladež DSHV-a ugostila Predsjedništvo Mladeži Hrvatske demokratske zajednice iz Hrvatske i Predsjedništvo Mladeži Hrvatske demokratske zajednice iz Bosne i Hercegovine. Bio je ovo prvi u nizu susreta triju predsjedništava mladeži koje imaju zajedničku provenijenciju, a

iniciran je od naše Mladeži. Tijekom kampanje, kao i na sam izborni dan, Mladež DSHV-a daje svoj nemjerljivi doprinos u logističkoj i tehničkoj podršci te smo tako diljem Vojvodine obilazili mjesta u kojima žive Hrvati i radili na prikupljanju potpisa podrške našoj listi dok je na sam izborni dan veliki broj mladih bio angažiran na biračkim mjestima. Veliki trud, dobra atmosfera i povjerenja birača doveli su do toga da na izborni dan prikupimo dovoljan broj glasova i da s naše liste prođe Tomislav Žigmanov. Prošlu godinu obilježio je i popis stanovništva. Kampanja koju je organiziralo Hrvatsko nacionalno vijeće pod nazivom »Znam tko sam« doprla je do svakog Hrvata koji živi u Srbiji te kao takva ima pravo biti ocijenjena kao najuspješnija do sada. Mladež DSHV-a uključila se u ovu kampanju kroz distribuciju promo materijala te aktivno na terenu u vidu popisivača. Paralelno s popisom stanovništva imali smo proces prikupljanja potpisa za izbore za nacionalne savjete nacionalnih manjina. Kao i na travanjskim izborima, svu logistiku podnijela je Mladež DSHV-a dok sam ja imenovan za šefa izbornog stožera i imao sam zadaću sve aktivnosti koordinirati. Uspjeli smo skupiti nešto više od 5.300 ovjerenih potpisa osoba koje su upisane u Poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine. Ova zadaća za nas nije bila nepoznata, ali je itekako bila zahtjevnija jer smo imali svega dvadesetak aktivnih dana za prikupljanje potpisa i cjelokupnu organizaciju. Bilo je to mjesec dana kada smo se svi odrekli slobodnog vremena i odmora i radili kako bismo ostvarili što bolji rezultat i sve završili u propisanim rokovima. Naša li-

sta pod nazivom »Hrvati i dalje ZAJedno« bila je sačinjena od 87 elektora koji su sa sobom »nosili« po šezdeset ovjerenih potpisa podrške. Da smo zajednica koja ima budućnost, svjedoči i podatak da je na elektorskoj listi veliki broj mladih, čak 12 u dobi do 30 godina dok je 19 elektora u starosnoj grupi od 31 do 40 godina. Bio je to još jedan u nizu uspjeha koji smo kao dobro organizirana zajednica, sinergijskim radom, uspjeli ostvariti. Sačuvali smo krovno tijelo Hrvata u Vojvodini te mu omogućili nesmetano djelovanje narednih godina. Razlog toga su svakako rezultati koje je prijašnji sastav Hrvatskog nacionalnog vijeća ostvario.

► **Koliko radite na tom da mlade što više uključite u kulturni i vjerski život hrvatske zajednice?**

Trudim se što više raditi i svakodnevno apostrofirati važnost svih segmenata naše hrvatske zajednice i potrebu da budemo aktivni sudionici svih procesa unutar iste. S ponosom želim istaći kako su članovi Mladeži DSHV-a visoko involvirani u kulturni i vjerski život hrvatske zajednice u Vojvodini. Redoviti smo gosti, a često i organizatori raznih kulturnih priredbi te društvenih događaja koje organiziraju naše udruge. Isto tako, trudimo se biti prisutni na događajima koji okupljaju Hrvate te s mjesnim liderima DSHV-a razgovarati o izazovima s kojima se njihovi odbori susreću. To su »sitne pobjede« koje osvajamo svakodnevno, ali su itekako važne i prijeko potrebne za ostvarivanje naših manjinskih prava i podizanje hrvatske zajednice na društvenoj ljestvici. Zajedno s povjernikom za mlade Subotičke biskupije dr. **Marinkom Stantićem**

založio sam se da mladi Subotičke biskupije budu sudionici na prošlogodišnjem susretu Hrvatske katoličke mladeži koji je održan u Bjelovaru te smo tako pokazali važnost povezanosti s vjerskim identitetom. Također, naši su članovi aktivni u crkvama u Srijemu, Banatu i diljem Bačke gdje daju svoj doprinos u očuvanju tradicije koja je usko vezana uz crkvu.

► **Mladi često bježe od politike, mogu li se pridobiti novi članovi, uključiti u rad?**

Ne bih rekao da bježe od politike, rekao bih da je ni ne poznaju. Mladima je politika nešto apstraktno i pre-daleko, nešto o čemu čak ni ne pomisle, a kamoli da bi pobjegli. Iz perspektive Mladeži DSHV-a mogu reći da se mogu pridobiti mladi, možda ne toliko koliko bih ja htio i u sam politički angažman, ali u rad unutar naše zajednice svakako da! Prostora za rad svakako ima i svatko tko je dobronamjeran i ima iskrene motive naći će svoje mjesto.

► **Kao predsjednik Mladeži DSHV-a potaknuli ste suradnju s Mladeži HDZ BiH, zatim i s Mladeži HDZ u Hrvatskoj. Na koji način se odvija ova suradnja?**

Zahvaljujući transparentnom i požrtvovanom radu Mladeži DSHV-a uspjeli smo dobiti status organizacije koja je postala neizostavan dio svih većih događaja Mladeži HDZ-a u BiH i Hrvatskoj. Tako smo redoviti gosti na događajima koje organiziraju naše sestrinske stranke te se uvijek imamo priliku obratiti što nam predstavlja znak da smo prepoznati kao relevantni reprezenti Hrvata iz Vojvodine. Na tragu dobre suradnje imamo niz uspješno ostvarenih projekata kao što je odlazak na staž u Bruxelles, pomoć pri organiziranju putovanja za maturante, edukacija naših kadrova iz područja pisanja projekata, posjećivanje kulturnih priredbi i uzajamno pružanje podrške, kako za političke tako i za društvene aktivnosti koje provodimo. Suradnja podrazumijeva redovite kontakte i redovita posjećivanja što se uvijek pozitivno ocijeni u javnosti. Osim dobrih partnerskih odnosa, izgradili smo i prijateljske veze pa se imam priliku često čuti s prijateljima koji su mi ujedno i kolege iz BiH i Hrvatske. To su veze koje ću s ponosom prenijeti na mlade naraštaje kako bi oni nadogradili ono što mi sada stvaramo.

► **Vi osobno prošli ste praksu u Bruxellesu. Koliko je to značano iskustvo za Vas i hoće li biti prilike i za druge mlade da odu na sličnu praksu?**

Stož u trajanju od šest tjedana u Bruxellesu bio je za mene moment koji sam maksimalno želio iskoristiti za učenje i usavršavanje. Imao sam priliku slušati o svim svjetski aktualnim temama, uživo vidjeti kako funkcionira Europski parlament i naučiti što znači politički menadžment i organizacija posla. U tome mi je najviše pomoglo praćenje rada glavnog asistenta u Uredu Ressler koji je bio zadužen za dijeljenje zadaća nama stažistima, a i isto tako bio je otvoren za sve nedoumice koje smo imali. Vrijeme koje sam proveo u Uredu značajno je jer sam vidio što znači požrtvovani rad i kako dobra organizacija dovodi do rezultata. Dok sam zahvaljujući eurozastupniku **Karlu Ressleru**, u čijem sam Uredu bio, imao priliku direktno od njega čuti što su sve poslovi i zadaće zastupnika i što je sve potrebno za njihovo uspješno obavlja-

nje. Poziv za mlade koji žele slično iskustvo je otvoren. Eurozastupnici su pokazali interes za Hrvate iz Vojvodine i na tom tragu je dogovoren dalji model odlaska naših mladih u Bruxelles.

► **Sada ste angažirani u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog. Koliko novoga Vam je donio taj posao?**

Već nešto više od dva mjeseca angažiran sam u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog i to je za mene veliki iskorak u mojoj političkoj karijeri. Imam priliku sva svoja znanja koja sam do sada stekao, kako praktična tako i teorijska implementirati u rad Ministarstva i dokazati se u cilju stvaranja većeg dobra za sve na koje se odnosi moja domena rada. Ono što je novo

U ovoj se godini planiram posvetiti kadrovskom osnaživanju i povećanju kapaciteta kao i jačanju naše Mladeži. Osjetim kako je društveno-politički ambijent nakon ulaska predsjednika Žigmanova u Vladu Srbije znatno povoljniji za nas Hrvate te vjerujem da će to utjecati i na pozitivnije doživljavanje uključenosti u politički život naše zajednice. Planiram svakako nastaviti suradnju s našim partnerima iz BiH i Hrvatske. Volio bih uspostaviti suradnju i veze s mladim Hrvatima iz Crne Gore. Nastavit ću raditi na organizaciji raznih društvenih događaja, ali isto tako i na edukaciji jer smatram da je za prosperitet naše zajednice ključno da imamo obučene mlade ljude koji će biti spremni preuzimati na sebe odgovornost.

to je svakako metodologija rada. Do momenta ulaska u Ministarstvo moj je fokus bio na pojedine društvene aspekte, a sada se taj fokus znatno proširio i to je najveća novina i izazov koji sam spremno dočekao i za sada na to dobro odgovaram.

► **Stalno se govori o tome kako Hrvata u Beogradu ima, ali nikako se ne može doći do njih. Jeste li Vi uspjeli doći do mladih?**

Beograd je grad koji broji gotovo dva milijuna stanovnika, a po posljednjem popisu on broji oko sedam tisuća Hrvata. Kada tako promatramo, dolazimo do zaključka da uopće nije bez smisla reći da je u Beogradu teško doći do Hrvata. Također, valja napomenuti da u Beogradu Hrvati nisu imali kulturna ili politička uporišta kao ni izgrađene institucije kako je to slučaj u ostalim dijelovima Vojvodine ili pak naviku okupljanja. U tom smislu Hrvati u Beogradu žive znatno drugačiji stil života nego Hrvati u Subotici, recimo. Dolaskom u Ministarstvo doživljam i promjenu na privatnom planu pa se tako selim u Beograd i pokušavam se integrirati u lokalnu zajednicu. Za sada sam u velikom gradu prekratko, ali sam uspio ostvariti neke kontakte, najviše s crkvom i svećenicima Beogradske nadbiskupije, ali i s pojedinim mladima koji su Hrvati i žive u Beogradu. Svakako da tu neću stati.

Prelo mladeži u Subotici

Vjerni naslijeđu grade zajedništvo

»Upravo zajedničkim snagama i usuglašenim djelovanjem možemo kreirati politike koje će biti usmjerene k nama, mladim Hrvatima koji živimo i radimo u Vojvodini«, kazao je Marin Piuković

Tradicionalna pokladna zabava koja okuplja mlade, subotičko *Prelo mladeži*, »oživljena« je nakon dvogodišnje korona stanke. Mladi su se, njih oko 170 iz skoro cijele Vojvodine, ponovno okupili na prelu prošloga petka, 3. veljače, u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici.

»Budite ponosni«

Na početku večeri sudionike su pozdravili predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i ministar za ljudska i manjinska prava **Tomislav Žigmanov**, te u ime organizatora manifestacije – predsjednik Mladeži DSHV-a **Marin Piuković** i predsjednik UG-a *Hrvatski Majur* **Ninoslav Radak**.

Kako je istaknuto, bila je ovo prilika da mladi izgrađuju zajedništvo i druže se u duhu tradicije svojih predaka.

»Budite ponosni na svoje, vjerni naslijeđu svojih predaka, te ono što mi stariji prenosimo vama, prenosite dalje. Budimo zajedno i sada kad se radujemo u vrijeme poklada, ali budimo zajedno i oko knjige, oko škole, i kada je teže, i kada su određeni društveni događaji i politički izazovi pred nama. Na taj način svjedočimo da smo ponosna zajednica hrvatskoga naroda ovdje u Vojvodini, odnosno Srbiji i da možemo sve ono što hoćemo i ostvariti«, kazao je Žigmanov.

Aktivno sudjelovanje

Istaknuvši kako je Mladež DSHV-a otvorena organizacija koje želi čuti mišljenja i zna uvažiti svačiji prijedlog, Piuković je u svom govoru pozvao okupljene na aktivno sudjelovanje u kreiranju omladinskih

politika Hrvata u Srbiji te implementaciju njihovih talenata u boljitak hrvatske zajednice.

»Zadovoljstvo nam je što smo se okupili u ovako velikom broju, čime pokazujemo naše zajedništvo. Upravo zajedničkim snagama i usuglašenim djelovanjem možemo kreirati politike koje će biti usmjerene k nama, mladim Hrvatima koji živimo i radimo u Vojvodini. Ukoliko želimo doprinositi daljem unaprjeđivanju položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, ključno je da se mi, mladi, aktiviramo i damo svoj doprinos«, poručio je Piuković.

Ninoslav Radak podsjetio je kako se *Prelo mladeži* organizira petnaestak godina unatrag.

»Zbog korone je bilo malo zatišja, ali smo se vratili na stare staze. Večeras nas ima oko 170, najviše iz Subotice i okolice, ali su tu i mladi iz Srijema, Novog Sada, Podunavlja, Banata. Tu su i gosti iz Hrvatske. Nadamo se da se politička situacija u našoj državi i odnosi dviju

država popravljaju, vjerujemo da to što imamo ministra i narodnog zastupnika iz naših redova također tome doprinosi. Vjerujemo da idemo naprijed i svi oni koji nisu imali snage ili volje, što stariji što mladi, svi oni su korak bliže zajednici«, izjavio je Radak.

Dojmovi gostiju

Jedan od sudionika prela bio je i **Darko Mendan** iz srijemskog sela Sot, koji je ujedno i vijećnik u novom sazivu Hrvatskog nacionalnog vijeća.

»Prelo u Subotici odlična je prilika za upoznavanje novih ljudi. Veliki broj mladih koje vidimo poticaj su nam i ohrabrenje za daljnji rad. I mi u Šidu i okolici negujemo tradiciju pokladnih okupljanja, kod nas će 18. veljače biti maskenbal. Kod nas se mladi najviše okupljaju oko udruge u Šidu i oko Crkve. S obzirom na probleme iz 90-ih, problema danas nema, ali postoji još neki strah kod Hrvata da se nacionalno izjašnjavaju. U HKD-u Šid nas je prije korone bilo više, a sad nas ima oko trideset«, navodi on.

I **Damir Katić** iz Petrovaradina ističe zadovoljstvo što su se mladi iz različitih mjesta u Vojvodini okupili na jednom mjestu.

»Zahvalni smo organizacijama iz Subotice koje nas povezuju. Kod nas se mladi okupljaju oko Crkve i manifestacija, nema nas mnogo. Očekujemo da ćemo se više okupljati u obnovljenoj rodnoj kući, Spomen domu bana Jelačića. Dosta mladih studira u Novom Sadu. Lako je graditi kad imaš temelje, a mi u Petrovaradinu imamo veliko kulturno naslijeđe, pa tako i pokladni maskenbal«, kaže Katić.

David Blazović došao je na prelo s malom skupinom mladih iz Banata.

»Veoma sam ugodno iznenađen. Nisam se nadao da će se ovoliko mladih Hrvata ovdje okupiti. Volio bih da i

drugi mladi Hrvati vide ovakav skup, da nas se naredne godine skupi još više, posebno nas iz Banata. Tamo nas je malo, strah oko nacionalnog izjašnjavanja i dalje postoji, kod starijih osoba je on manji, nadam se da će se i oni mladi ohrabriti. Okupljamo se najviše oko Crkve«, kaže Blazović.

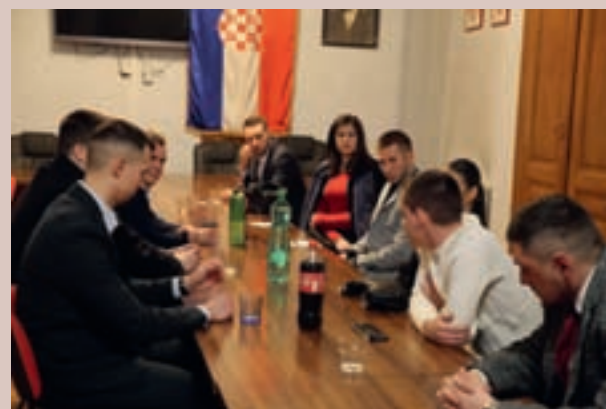
Prelu su nazočili i predstavnici Mladeži Hrvatske demokratske zajednice Osječko-baranjske županije.

»Čast nam je biti gostima ovakve manifestacije. Drago nam je da se mladi Hrvati u Vojvodini ovako okupljaju. Mi i dalje dajemo podršku Mladeži DSHV-a, vidimo da rade, da se ne boje 'zasukati rukave'. Želimo im da ustraju u tome«, kaže član Predsjedništva Mladeži HDZ-a OBŽ-a **Stipo Filakov**.

D. B. P.

Sastanak predstavnika mladeži DSHV-a i HDZ-a

Predstavnici Mladeži DSHV-a primili su u petak, 3. veljače, izaslanstvo Mladeži HDZ-a Osječko-baranjske županije. Na sastanku je bilo riječi o produbljivanju već ranije uspostavljene suradnje, kao i o mogućim programima edukacije mladih. Također, na sastanku su predstavljene i aktivnosti mladih pripadnika hrvatske manjine u mjestima diljem Vojvodine, budući da su u radu sastanka sudjelovali i članovi Predsjedništva Mladeži DSHV-a iz Srijema i Banata.

»Vojvodina i Osječko-baranjska županija krajevi su u kojima se ljudi bave poljoprivredom, dosta naših članova i članova Mladeži tamošnjeg HDZ-a bavi se tom djelatnošću, te je na tom tragu dogovoren naš edukativni posjet dvama OPG-ovima u mjestu Draž«, izjavio je predsjednik Mladeži DSHV-a Marin Piuković.

»Što je dozvoljeno Jupiteru...«

Posljednjih dana naš predsjednik najviše me podsjeća na jednog od 12 mitskih titana Atlasa, koji na svojim leđima nosi cijelu zemaljsku kuglu ili bar onaj dio na kojem se nalazi Balkanski poluotok i naša država. Njegovo zabrinuto i smrknuto lice govori sve. Kaže: »Međunarodna zajednica« (kako on naziva države EU, ujedno i članice NATO-a) ima dvostruki aršin – bore se za teritorijalno jedinstvo Ukrajine, a teritorij naše republike »ničim izazvanim« bombardiranjem NATO je namjerno rascijepila i (nekoliko godina kasnije, prim. a.) neke članice NATO-a, među njima i SAD, priznali su (samostalno proklamiranu) odvojenu južnu pokrajinu Kosovo kao državu pod imenom Republika Kosovo. Sad razni izaslanici i veleposlanici vrše pritisak na njega osobno da tu »državu« prizna. Druga strana (kosovski Albanci) ne poštuje ništa: potpisane sporazume, rezoluciju UN-a, ne žele formirati Zajednicu srpskih općina (ZSO) i svakodnevno teroriziraju srpsko stanovništvo naše južne pokrajine. Ovo je kratki sažetak dosadašnjih događanja po kazivanju i objašnjenju našeg predsjednika i njegovih vjernih pratitelja.

Vjerujem da stanovnicima naše države rođenim 1999., kada je NATO alijansa bombardirala tadašnju Saveznu Republiku Jugoslaviju (SRJ), ne znaju zašto je zemlja bombardirana. Također ne znaju zašto su vođeni mirovni pregovori o Kosovu u dvorcu Rambouillet u Francuskoj od 6. veljače 1999. »Na konferenciji su sudjelovali predstavnici vlasti iz Srbije i kosovskih Albanaca, uz posredovanja izaslanika SAD-a, Rusije i EU. Krah konferencije, nako bezuspješnih 17 dana pregovora, označio je kraj nastojanja da se kosovska kriza riješi mirnim putem. Uslijedilo je bombardiranje tadašnje SRJ« (*Wikipedia*). Ovo sigurno zna predsjednik i oni koji vrše »pritisak« na njega, a on o tome ne govori sasvim otvoreno nego se čudi: »ničim izazvano«?! Zato sam se sjetio stare latinske sentence: »Quod licet lovi, non licet bovi«. Naški rečeno: »Što je dozvoljeno Jupiteru nije dozvoljeno volu«. Zapravo, pitam se što je dozvoljeno Jupiteru? Baš sve? Je li državi SRJ bilo dozvoljeno dovoziti u hladnjačama (zbog asanacije terena na Kosovu) mrtva tijela ubijenih Albanaca, žena i djece? Je li bilo dozvoljeno protjerivanje 600 tisuća ljudi s oduzimanjem svih dokumenata u susjednu Makedoniju? Ja se tako sjećam da su se ovi događaji dešavali prije mirovnih pregovora u Rambouilletu.

Kako trčati vezanim nogama?

Teritorij SRJ je bombardiran od 24. ožujka do 9. lipnja 1999., prekinuto je potpisivanjem »Vojno-tehničkog sporazuma« potpisanim u Kumanovu, dan kasnije donesena je rezolucija 1244 u Vijeću sigurnosti UN-a koja predviđa povlačenje Vojske Jugoslavije i policije Srbije s Kosova u

roku od 11 dana. Formiraju se međunarodne mirovne snage KFOR koje će kontrolirati teritorij Kosova do administrativne granice, čiji zadatak će biti razoružanje OVK-a. Oni ostaju dok se ne donese zakon o »specijalnoj autonomiji Kosova«. Nakon ovoga dolazi 5. listopada 2000. godine, nakon kojeg kao zajednički kandidat demokratske oporbe Srbije (DOS) **Vojislav Koštunica**, lider DSS-a, postaje predsjednik SRJ, a dotadašnji neprikosnoveni lider silazi

Jedna vojska odlazi, druga dolazi

s vlasti. Poslije će biti isporučen Međunarodnom sudu u Haagu za ratne zločine. U Srbiji premijer Vlade postaje **Zoran Đinđić**, koji govori: »Kosovu najviši stupanj autonomije, osim nezavisnosti«. On je ubijen 12. ožujka 2003., a tri godine kasnije dolazi do raspada SRJ i Srbija postaje samostalna država. Zato se koncem 2006. donosi novi Ustav, potvrđen na referendumu 28. i 29. listopada te godine. U preambuli među ostalim piše da je »Pokrajina Kosovo i Metohija sastavni dio teritorija Srbije, da ima položaj suštinske autonomije u okviru suverene države Srbije (...) ustavna obveza svih državnih tijela je da zastupaju i štite državne interese Srbije (...) u svim unutarnjim i vanjskopolitičkim odnosima«. Nadalje, članak 182.: »Suštinska autonomija pokrajine KiM uredit će se posebnim zakonom koji se donosi po postupku predviđenim za promjenu Ustava«. Današnjih dana vodi se rasprava o promjeni zakona iz područja pravosuđa koji se usklađuju s usvojenim izmjenama Ustava, pitanje »suštinske autonomije Kosova« do sada još nije predloženo!

Kako dalje?

Vrlo kratko sam napravio kronologiju važnijih događanja i dokumenata kako bih opisao trenutni položaj predsjednika Srbije. Na trodnevnoj raspravi o »izvještaju s pregovora« koji je predložio Skupštini na usvajanje oporba, osim što je tražila ostavku predsjednika, ništa nije konkretno predložila o rješavanju ovog višedesetljetnog problema. Rješenje bi bilo promjena Ustava. No, tko ima hrabrosti takvo nešto predložiti? Zato i nadalje vjerovatno ostaje »zamrznuti konflikt« kao na Cipru, koji je član EU.

»Ljubav« bez odgovora

Veljača je u posljednjih nekoliko godina postala mjesec kada u ovim krajevima počinje zima, ona prava: s debelim minusima koji ni preko dana ne prelaze u plus i samo još nedostaje snijeg, pa da se žal za njim u božićno-novogodišnje vrijeme koliko-toliko ublaži. U takvim uvjetima ljudi su uglavnom u svojim domovima, opterećeni brigama hoće li imati dovoljno ogrjeva do početka proljeća ili pak treba li uz gradsko centralno grijanje uključiti i neku električnu grijalicu kako bi temperatura u stanu bila takva da se u njemu može boraviti i »u gaćama«.

Ima, međutim – a uvijek je takvih i bilo – i onih koje takve brige ne more, jer njihov sustav grijanja funkcionira na neki drugi pogon: onaj unutarnji. Jednostavno, grije ih ljubav prema nekome ili nečemu i taj svoj osjećaj ne žele skrivati nego upravo suprotno: objelodaniti ga i podijeliti

nepoznatog počinitelja (ili više njih) u kratkom roku biti izbrisane (što je i učinjeno), dodajući kako je time načinjena šteta u iznosu od oko 30.000 dinara. Sličnim riječima osude ovog čina javio se jedino još Gradski odbor Pokreta za preokret i to je to. Ništa lokalna samouprava, na čelu s gradonačelnikom; ništa antifašistički pokreti – kojih u Subotici, bar na papiru, još uvijek ima – ništa nevladin sektor, obični građani. O akcijama čišćenja sličnih žvrljotina, kakvih u drugim sredinama itekako ima, da i ne govorimo.

Zašto je tomu tako vjerojatno nije teško pogoditi. Kada nam na televiziji svakodnevno gostuju osobe koje u ime antifašizma veličaju likove koji – poput **Putina** – svoju borbu vode na ideologiji krvi i tla; kada se osuđeni ratni zločinci iz domaćih redova uzdižu na nivo nacionalnog heroja; kada se grafiti i poruke podrške **Ratku Mladiću** mogu vidjeti i po Subotici, onda nije teško doći do zaključka da

to mnogima i ne smeta, a ponajmanje onima koji bi trebali voditi računa o izgledu grada. U tom smislu, Spomenik žrtvama fašizma – a nije (mu) to prvi puta – našao se tek kao kolateralna šteta neodgovornog pojedinca (ili više njih) koji svojom porukom čak nikoga nije niti prozivao ili pak uvrijedio.

Ono što u ovoj predugoj priči brine do boli je upravo ravnodušnost ogromnog dijela građana. Ravnodušnost kojoj je drugo ime apatija i koja se može mjeriti s odsustvom empatije i volje za reakcijom i na svim drugim primjerima koji se tiču javnog interesa ili bar interesa veće grupe ljudi, bez obzira na to je li riječ o prosvjedu poljoprivrednika, štrajku prosvjetnih radnika ili pak pojedinačnim incidentima u čijoj je pozadini etnički motivirano nasilje. Ništa bolje kvalifikacije ne mogu se uputiti niti

na adrese onih čiji je posao da štite javni red, mir ili imovinu, odnosno da privode i kažnjavaju one koji to krše: niti smo riječ o ovom događaju čuli iz usta komunalne policije niti iz Policijske uprave u Subotici. Na taj način izjednačili su se sa svima ostalima kojima je do spomenika ljudima koji su se u ovom gradu borili protiv fašizma stalo koliko i do bačenog opuška na ulici.

Na koncu i jedno hipotetičko pitanje čiji bi odgovor mogao poslužiti kao smjernica kakva je službena politika ovoga grada: možete li zamisliti odsustvo bilo kakve reakcije iz Gradske kuće da su kojim slučajem grafiti sa Spomenika žrtvama fašizma osvanuli na spomeniku **Petru I. Karađorđeviću** ispred *Jadrana*, na spomeniku **Jovanu Nenadu** u centru, **Mátyásu Korvinu** ispred *Bossa* ili pak **Ivanu Antunoviću** pokraj katedrale?

Z. R.

FOTO: Natašija Jakovljević, Magločistač

sa što većim brojem ljudi. Zidovi i fasade širom svijeta na kojima su nažvrljane poruke tko koga voli zorno svjedoče o tome. Jedan od upečatljivijih primjera takve vrste u našem gradu dogodio se početkom ovoga mjeseca kada je netko (ili: kada su neki) Spomenik žrtvama fašizma na istoimenom trgu išarao porukama »BM SU 1989« (»Blue Marines Subotica«) i tako svima stavio do znanja kolika je njegova ljubav prema *Spartaku*. Da ne bi bilo zabune o kom *Spartaku* je riječ, na Spomeniku žrtvama fašizma našla su se i ocila. Tek toliko da se zna.

Da nije medija, javnost u Subotici ovaj bi događaj vjerojatno registrirala tek kao novi ukrasni detalj na inače »monotono« bijelom spomeniku kog je još 1952. izradio kipar **Toma Rosandić**. Po reakcijama koje su naknadno uslijedile djeluje kao da su upravo mediji bili ti koji su rijetkima iznudili koju riječ iz usta na temu vandalizma. Jedna od onih koja je upravo tako okarakterizirala ovaj čin bila je **Maja Rakočević-Cvijanov** iz Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika, koja je rekla kako će žvrljotine

Đurđin – bez doma kulture, vrtića i sportske dvorane

Tajništvo za investicije i razvoj Grada Subotice pitali smo kada se može očekivati renoviranje Doma kulture, na što su odgovorili da je u planu izrada projektno-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju i da su sredstva za ovu namjenu osigurana. S obzirom na to da na pitanje »kada?« nismo dobili odgovor, provjerili smo proračun Grada za 2023. godine. Ondje nismo pronašli nikakva opredijeljena sredstva za Đurđin i njegov Dom kulture

Prema tri parametra, koje smo sami postavili, a smatramo da su važni za kvalitetu života, usporedili smo uvjete u kojima žive stanovnici prigradskih naselja Grada Subotice. Među 17 mjesnih zajednica provjeravali smo imaju li vrtić Predškolske ustanove *Naša radost*, dom kulture i sportsku dvoranu u sklopu škole. Dobivene rezultate prikazali smo u priloženoj tablici iz koje se može vidjeti kako jedino naselje Đurđin ima tri negativna odgovora.

Selo Đurđin prema Popisu iz 2011. ima 1.441 stanovnika od kojih su većinski narod Hrvati. Ima osnovnu školu u kojoj se nastava, osim na srpskom, odvija i na hrvatskome jeziku u kontinuitetu više od 20 godina. Ono što selo nema jeste vrtić za cjelodnevni boravak djece pri PU *Naša radost*, sportsku dvoranu i dom kulture – ima, ali je potrebno renoviranje kako bi se mogao koristiti.

Uspoređivanjem dostupnosti navedenih sadržaja uočili smo ne samo da ovo selo ima jedino tri minusa u tablici već da puno manja naselja imaju bolje uvjete za život. Nakon Đurđina u najlošijem položaju je naselje Višnjevac. Međutim, to selo je gotovo tri puta manje od Đurđina, dom kulture im se renovira od 2017., a za ovu godinu predviđen je završetak radova za što su i opredijeljena sredstva u proračunu Grada. Mišićevo, s nepunih 400 stanovnika (Popis 2011.) također ima samo dom kulture.

Kada se izuzmu ova dva naselja koja su zaista mala, naselje koje je jedino u sličnom položaju, gotovo istom kao Đurđin, je Bikovo. Ovo naselje ima isto stanovnika kao Đurđin, bliže 1.500, Hrvati su u njemu također većinski narod, a od infrastrukture gotovo da nema ništa, čak ni školu. Jedino što imaju je poludnevni boravak djece u vrtiću *Naše radosti*. Sa samo jednim plusom u tablici je i Mjesna za-

jednica Verušić, također naselje s najvećim udjelom Hrvata u svome sastavu. Oni, poput Bikova, nemaju školu pa tako ni sportsku dvoranu već gravitiraju u grad, a tzv. dom kulture ili prostor gdje se okupljaju nedavno je izgrađen uz pomoć sredstava mještana i Grada.

Od navedenih sadržaja najviše naselja je u nedostatku sportske dvorane, međutim ako se eliminiraju ona naselja koja nemaju školu i ona čije su škole dio veće škole kao što je slučaj u Kelebiji, Višnjevcu, Mirgešu i Maloj Bosni ispostavlja se da jedino škola u Đurđinu nema sportsku dvoranu. Navedena naselja, iako su bez sportske dvorane, koju imaju u matičnoj školi, raspolažu s funkcionalnim domom kulture.

mjesna zajednica	vrtić (<i>Naša radost</i>)	dom kulture	sportska dvorana
Bajmak	+	+	+
Bačko Dušanovo	+	+	+
Bikovo	+	–	–
Čantavir	–	+	+
Đurđin	–	–	–
Hajdukovo	+	+	+
Kraljev Brig	+	+	+
Kelebija	+	+	–
Mala Bosna	+	+	–
Mirgeš	+	+	–
Mišićevo	–	+/–	–
Novi Žednik	+	– (renovira se)	+
Šupljak	+	+	+
Tavankut	+	+	+
Verušić	–	+	–
Višnjevac	–	– (renovira se)	–
Žednik	+	+/–	+

Bez uvjeta za rad

Đurđinska Osnovna škola *Vladimir Nazor* ne samo da je jedina prigradska, već i jedna od dvije među osnovnim i srednjim školama s teritorija cijeloga Grada koje funkcioniraju bez dvorane.

Ravnateljica škole **Ljiljana Dulić** smatra kako je preko 100 djece škole na ovaj način oštećeno, jer nemaju adekvatne uvjete za tjelesni odgoj.

»Danas se stalno ističe kako je bitno da se djeca kreću i da imaju fizičku aktivnost barem tri puta tjedno jer živimo u eri sjedenja za računalom, a mi u školi nemamo uvjete za to! Za vrijeme zimskog razdoblja sate tjelesnoga odgoja učenici imaju u prostoriji koju smo namijenili za to, ali ona nije velika i jedini sportovi koje mogu zimi trenirati su stolni tenis i gimnastika. Sve ono što se na tjelesnome u drugim školama radi zimi, poput košarke i odbojke, mi to učimo na proljeće ili jesen kada još možemo biti vani, na sportskim terenima koje imamo«, kaže Dulić.

Pitanje hoće li đurđinska škola dobiti sportsku dvoranu, koliko smo uspjeli doznati, proteže se preko 30 godina. Rađeno je nekoliko projekata, najavljivana izgradnja u predizbornim kampanjama, no i pored svega toga – Đurđin nema dvoranu.

»Još je svojevremeno 90-ih godina bivši ravnatelj pisao projekt za sportsku dvoranu koji nije prihvaćen. Novi projekt je rađen od 2008. do 2010. kada sam već bila ravnateljica, ali nije odobren jer se ispostavilo da su u pitanju velika sredstva i da uopće ne možemo dobiti dvoranu takve kvadrature. Nakon toga smo radili reprojekat dvorane 2012./13. godine za manju dvoranu, ali ni to nije zaživjelo i mi smo do dana današnjega ostali bez dvorane«, navodi Dulić.

Ravnateljica ističe da bi izgradnja sportske dvorane doprinijela, pored kvalitete obrazovanja, i boljim uvjetima za život u selu.

»Škola bi pored tjelesnoga odgoja dvoranu koristila za priredbe, sekcije, razne aktivnosti, a bila bi joj vrata otvorena i za cijelo selo. Mogao bi ju koristiti nogometni klub iz sela, rekreativci, kulturne udruge... Bila bi dostupna svima nakon što se škola završi, a ovako smo svi oštećeni.«

Pored problema održavanja tjelesnog odgoja, nedostatak sportske dvorane i doma kulture školi predstavlja veliki problem i kada dođe vrijeme završne priredbe. S obzirom na to da u ustanovi ne postoji ni veliki hol, preostaje im održavati ju u najvećoj prostoriji koja je dimenzije 6 x 10 metara ili vani uz rizik vremenskih nepogoda.

»Završnu priredbu smo organizirali svojevremeno u domu kulture, a kada je on prestao biti u funkciji prešli smo u restoran seoske zadruge *Nova brazda*. Međutim, prije nekoliko godina restoran je privatiziran i škola je ostala sada jedini objekt u selu gdje se mogu održavati bilo kakve aktivnosti. Tako smo organizirali završnu priredbu u školi, u najvećoj prostoriji koja je 6 x 10 metara, ali smo tada zbog veličine naravno morali ograničiti pristup roditeljima i bakama i djedama. Jedne godine je priredba bila vani ispred škole, a posljednje dvije godine smo je organizirali također vani, ali u našoj novoj ljetnoj učionici«, kaže ravnateljica.

U sklopu škole od 2017. djeluje i vrtić od četiri sata u kojemu su skupine na srpskom i hrvatskom jeziku. Vrtić je organiziran tako da su djeca od 3 do 5 godina u jednoj smjeni, a predškolci u drugoj. Ravnateljica kaže kako je škola slala zahtjeve da vrtić bude u nadležnosti *Naše radosti*, ali to se nije dogodilo.

Nemamo gdje nastupati

Jedina kulturna udruga u selu je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Đurđin* koja nema svoje prostorije kao ni adekvatan prostor gdje bi mogli održavati manifestacije i imati aktivnosti. Predsjednica Društva **Marica Stantić** kaže kako kao prijelazno rješenje za svoje aktivnosti koriste dvoranu katoličke župe sv. Josipa Radnika koja im nije adekvatna, ali je jedini prostor u selu. Ističe da su zahvalni sadašnjem župniku vlč. **Danijelu Katačiću**, kao i prijašnjima koji su uvijek otvarali vrata župe za njihov rad.

»Imamo nekoliko manifestacija godišnje: *Prelo na salašu*, *Dičije prelo*, *Rič pod đermom*, *Advent u Đurđinu* i probe literarno-dramske sekcije, zbora i tamburaške sekcije. Sva se ta događanja odvijaju u župi ili crkvi sv. Josipa Radnika. Za neke manifestacije župna dvorana je premalena i tu bi nam dobro došlo da je Dom kulture u funkciji. Mogli bismo aktivirati i druge sekcije, između ostalog i folklornu, organizirati koncerte, predstave, pozivati i druge KUD-ove u goste, oživjeti kulturna događanja u selu. Obnovom Doma kulture i prostorija oko njega nadamo se da bismo mogli imati svoje prostorije za funkcioniranje KUD-a, jer trenutno nemamo svoj prostor za rad«, kaže Stantić.

Dom kulture u Đurđinu izgrađen je 1949. godine kao prvi zadružni dom na teritoriju Srbije. U tih 700 četvornih metara prostora otkako je izgrađen do prije desetak godina uz postupno gašenje funkcija bila je knjižnica s 5.000 knjiga, trgovina mješovite robe, tekstila i alata, mesnica, banka, pekara, dvorana za kino projekciju i predstave s 250 mjesta te disco klub u koji su dolazili i najpoznatiji pjevači toga doba poput **Safeta Isovića**, **Lepe Lukić**, **Miroslava Ilića**, **Predraga Živkovića Tozovca**...

Od zadružnog doma ovaj dom kulture je svojevremeno pripao u vlasništvo *Nove brazde*, koja je privatizirana 2004. te je s njom novi vlasnik dobio i dom. Od 2009. go-

dine nova firma je otišla u stečaj, a Dom kulture je ostao prazan i zaključan. Početkom 2017. Grad je Dom kupio za 3 milijuna dinara i od tada je renovirao i koristi jednu njegovu prostoriju za rad Mjesne zajednice.

U planu je...

Hoće li se uvjeti za život u Đurđinu poboljšati, pitali smo nadležne. Tajništvu za investicije i razvoj Grada Subotice poslali smo upit u vezi sa sportskom dvoranom, je li u planu njezina izgradnja, međutim nismo dobili odgovor. Pitali smo ih i kada se može očekivati renoviranje Doma kulture, na što su odgovorili da je u planu izrada projektno-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju i da su sredstva za ovu namjenu osigurana.

S obzirom na to da na pitanje »kada?« nismo dobili odgovor, provjerili smo proračun Grada za 2023. godinu. Ondje nismo pronašli nikakva opredijeljena sredstva za Đurđin i njegov Dom kulture. Za ovu godinu Grad je izdvojio sredstva za završne faze renoviranja domova kulture u Novom Žedniku i već spomenutome Višnjevcu.

Prošle godine, 31. ožujka (tri dana prije predsjedničkih, parlamentarnih i lokalnih izbora) u Đurđinu je odjeknula vijest da će dobiti vrtić *Naše radosti*. Na Sjednici Grada donesena je Odluka o prijenosu prava korištenja na nepokretnost u Đurđinu na Predškolsku ustanovu *Naša radost* radi obavljanja djelatnosti dnevne brige o djeci uzrasta od 1 do 6 godina. U obrazloženju je navedeno kako predloženi objekt predstavlja adekvatan prostor za smještaj odgojno-obrazovne grupe i da su osigurana neophodna financijska sredstva za izvođenje radova na njegovom prilagođavanju i opremanju. Do danas se na objektu ništa nije uradilo, a kada će se objekt staviti u funkciju nismo uspjeli doznati iako smo kontaktirali Predškolsku ustanovu.

J. D. B.

Šokačko veče u Vajskoj

Hrvatska kulturna udruga *Antun Sorgg* iz Vajske priredila je u subotu, 4. veljače, šesto po redu *Šokačko veče*, koje je održano u hotelu *Bački dvor*.

Kao i prijašnjih godina, ovaj je događaj, osim zabavnog, imao i kulturni karakter, pa je tako održana revija narodnih nošnji iz Plavne, Vajske, Monoštora, Sonte, Slankamena, a prikazana je i mađarska nošnja. Iz Vajske su prikazane dvije svečane narodne nošnje i korizmena, odnosno nošnja koja se nosila u žalosti, iz Plavne ruho koje se odijevalo u koroti ili u vrijeme velike žalosti te tzv. strinsko ruho koje se nosilo između dva svjeska rata. Monoštorci su prikazali mušku nošnju. Sonta se predstavila s četiri nošnje – *divojačkom*, najsvečanijom sončanskom nošnjom za mlade, potom se predstavila mlada udana žena koja je nosila ruho za svečane prigode i žena sred-

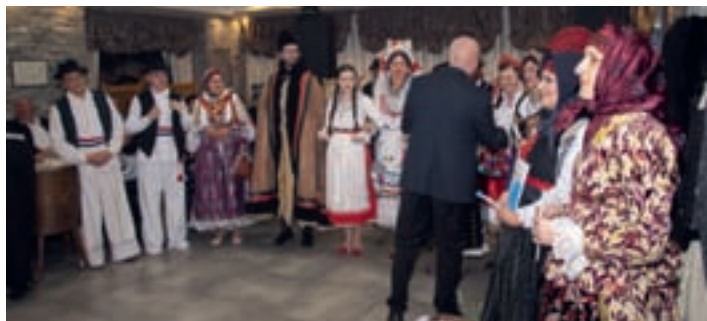
njih godina sa svečanim ruhom za misna slavlja. Na ovoj se večeri mogla vidjeti i mađarska narodna nošnja te muška nošnja iz Slankamena.

Na samom početku goste je pozdravio predsjednik HKU-a *Antun Sorgg Mladen Šimić*, a *Šokačko veče* otvorio je načelnik Općine Andrijaševci *Ante Rajković*. Na početku programa na gajdama je svirao *Tomislav Livaja*, kojem se potom pridružio i gajdaš *Filip Golubov*.

Gosti na *Šokačkoj večeri* bili su predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, Vukovarsko-srijemske županije, Vlade APV, Općine Bač, HNV-a, ZKVH-a, DSHV-a, NIU *Hrvatska riječ* te udruga iz Hrvatske i BiH, hrvatskih kulturnih udruga i svećenici.

A. Š.

Foto: Danijel Marković

Prelo na salašu

U organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Đurđin* i župe svetog Josipa Radnika iz *Đurđina* u nedjelju, 5. veljače, održano je *Prelo na salašu*. Kao i prijašnjih godina, prelo je bilo u pastoralnoj dvorani o. *Gerard Tomo Stantić* pri župi. U kratkom programu prije zabave pročitana je pjesma *Bujica života* *Đurđinčanke Verice Dulić* koja je proglašena najljepšom pjesmom ovogodišnjeg *Velikog prela* u Subotici; nekoliko djece pročitao je svoje literarne radove na temu prela, a prisutne je pozdravio i domaćin vlč. *Danijel Katačić*. Jedina prelja na *Prelu na salašu* bila je *Josipa Kujundžić*.

Ove godine nije služena klasična preljska večera – krumpirača, nego su gosti posluženi *fankima* (krafnama), pogačicama i kokicama. Svirao je ansambl *Ruže*.

J. D. B.

Marin bal u Lemešu

U organizaciji HBKUD-a *Lemeš* u Lemešu je, u subotu 4. veljače, priređen tradicionalni *Marin bal*. Na ovaj način u mjesnoj hrvatskoj udruzi nastavljaju tradiciju započetu 70-ih godina prošlog stoljeća kada je *Marin bal* organizirao konjički klub iz Lemeša. Od 2000. godine, kada je osnovan HBKUD *Lemeš*, ova udruga preuzela je organizaciju bala. »Od kada smo mi preuzeli organizaciju, jedino smo prekid imali prošle godine zbog kovi-da. Interes za bal je uvijek veliki i ove godine smo za 10 dana prodali 190 ulaznica. I to je maksimalan broj koji može biti u dvorani Doma kulture, a da ostane i prostora za igru. Raduje nas što je ove godine bilo dosta mladih i bina, gdje su također bili postavljeni stolovi, bila je rezerviran za mlade«, kaže predsjednica HBKUD-a *Lemeš* **Marija Bagi**.

Bal su otvorili bunjevačkim igrama članovi GKUD-a *Sombor*, već petu godinu za zabavu je zadužen Tamburaški sastav *Rujna zora* iz Subotice, a za večeru je služen lemeški juneći paprikaš i *fanki* (krafne) u ponoć.

H. R.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: IV-13-111-3/2023
Dana: 1. 2. 2023.
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024-636-101
MUD/SU

Na temelju članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (*Službeni glasnik RS*, br. 21/2016, 113/2017 i 95/2018 i 114/21) i na temelju članka 35. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćeni tekst) (*Službeni list Grada Subotice*, broj 18/17, 30/17 i 5/20) načelnik Gradske uprave objavljuje

OBAVIJEŠT O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da će Gradska uprava Grada Subotice dana 10. veljače 2023. raspisati javni natječaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta.

Natječaj će biti objavljen na internetskoj stranici Grada Subotice http://www.subotica.rs/index/pagelist/lg/cp/id_page_node/63

NAČELNICA GRADSKE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravica

Bereg

ŠOKAČKO PRELO

nastupa:

TS Mezečina

18.2.2023.

od 19:00H

Ulaznica sa neograničenim pićem i večerom - 2300rsd

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADONAČELNIK
Broj: II-401-238/2023
Dana, 10. 2. 2023
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024/626-850
SB/OM

Na temelju članka 18. stavak 1. i 19. st. 1. i 2. Zakona o javnom informiranju i medijima (*Službeni glasnik RS*, broj 83/14, 58/15 i 12/16 – autentično tumačenje), Odluke o proračunu Grada Subotice za 2023. godinu (*Službeni list Grada Subotice*, br. 37/22), Pravilnika o sufinanciranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u području javnog informiranja (*Službeni glasnik RS*, br. 16/16, 8/17 i 6/23) i Rješenja broj: II-401-114/2023 od 26. 1. 2023. godine, gradonačelnik Grada Subotice dana 10. 2. 2023. godine raspisuje

JAVNI POZIV

za sudjelovanje na natječaju za sufinanciranje
projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja
javnog informiranja u 2023. godini

Natječaj se raspisuje radi pružanja financijske potpore medijskim sadržajima koji doprinose ostvarivanju javnog interesa u području javnog informiranja, definiranog člankom 15. Zakona o javnom informiranju i medijima i to:

- istinito, nepristrano, pravodobno i potpuno informiranje svih građana Grada Subotice,
- istinito, nepristrano, pravodobno i potpuno informiranje na materinskom jeziku pripadnika nacionalnih manjina koje žive na području grada Subotice,
- očuvanje kulturnog identiteta srpskog naroda i nacionalnih manjina koje žive na području grada Subotice,
- informiranje osoba s invaliditetom i drugih manjinskih skupina,
- potpora proizvodnji medijskih sadržaja u cilju zaštite i razvoja ljudskih prava i demokracije,
- poboljšanje pravne i socijalne države, slobodnog razvoja ličnosti i zaštite djece i mladih, razvoja kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, razvoja obrazovanja, uključujući i medijsku pismenost kao dio obrazovnog sustava, razvoja znanosti, razvoja sporta i tjelesne kulture i zaštite okoliša i zdravlja ljudi,
- poboljšanje medijskog i novinarskog profesionalizma.

I. NAMJENA NATJEČAJA

Natječaj je namijenjen:

- ostvarivanju javnog interesa građana grada Subotice u području javnog informiranja, razvoju medijskog pluralizma, uvođenju, poboljšanju ili proširenju programskih sadržaja u novinama ili elektroničkim medijima na srpskom jeziku i na jezicima nacionalnih manjina, a koji se posebno odnose na zaštitu i razvoj ljudskih prava i demokracije, poboljšanje pravne i socijalne države, ekonomsku, društvenu i kulturnu problematiku, manjinske društvene skupine, pitanja iz područja socijalne zaštite, zaštite interesa osoba s invaliditetom i osiguranja njihovog ravnopravnog uživanja prava na slobodu mišljenja i izražavanja, društvene skrbi o djeci, položaja mladih ili starijih građana, rodnu ravnopravnost, zaštitu okoliša i zdravlja ljudi, razvitak i njegovanje kulture i umjetnosti na području grada Subotice, afirmaciji multikulturalnosti, razvoju interkulturalizma, poticanju višjezičnih programa, putem medija koji se distribuiraju ili emi-

tiraju program na području grada Subotice, a od posebne su važnosti za javno informiranje građana grada Subotice, uključujući i internetske stranice upisane u registar medija.

Sredstva namijenjena ovim natječajem iznose 44.110.000,00 dinara.

Najmanji iznos sredstava koji se može odobriti po projektu iznosi 100.000,00 dinara, a najveći iznos sredstava po projektu iznosi 5.000.000,00 dinara.

Sredstva namijenjena sufinanciranju projekata proizvodnje medijskog sadržaja obračunavaju se u bruto iznosu (iznosu prije odbitka poreza i drugih naknada) i isplaćuju se jednokratno.

Sudionik natječaja za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za tiskane medije, radio, internetske medije i novinske agencije, koji su lokalnog značaja i doprinose ostvarivanju javnog interesa u javnom informiranju, može podnijeti zahtjev za sufinanciranje najviše do 80% vrijednosti projekta, dok sudionik natječaja za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za televiziju može podnijeti zahtjev za sufinanciranje najviše do 50% opravdanih troškova projekta proizvodnje medijskih sadržaja koji doprinose ostvarivanju javnog interesa u javnom informiranju.

Opravdani troškovi su troškovi nastali u svezi s izradom medijskog sadržaja, a osobito:

1. Procijenjeni bruto troškovi zarada i naknada angažiranih osoba na proizvodnji medijskih sadržaja;
2. Troškovi najma prostora, opreme, lokacije i druge potrebne materijalne i nematerijalne imovine za potrebe proizvodnje medijskih sadržaja;
3. Trošak upotrebe vlastite imovine (amortizacija);
4. Troškovi uvođenja novih tehnologija u cilju poboljšanja usluge javnog informiranja (digitalizacija, prilagodba medijskih sadržaja osobama s invaliditetom i dr.);
5. Troškovi istraživanja malog opsega koja za cilj imaju bolje razumijevanje navika korištenja medija, stupanj medijske pismenosti i položaja društveno osjetljivih skupina u medijima.

Opravdanim troškovima ne smatraju se nakladnički troškovi, troškovi distribucije i troškovi promidžbe.

Ukoliko sudionik na tržištu, uz izradu konkretnog medijskog sadržaja obavlja i druge djelatnosti u svezi izrade medijskog sadržaja ili istodobno proizvodi više medijskih sadržaja korištenjem ili angažiranjem istih resursa (npr. ljudskih, materijalnih ili nematerijalnih), u opravdani trošak uključuje razmjerni udio u zajedničkim troškovima proizvodnje.

Sredstva dodijeljena sudionicima natječaja ne smiju pridonositi povećanju temeljnih sredstava korisnika, odnosno proširenju postojećih djelatnosti niti objedinjavanju medija (medijska koncentracija) i osnivanju i/ili registriranju novih sudionika na tržištu dok se sredstva ne smiju koristiti za druge namjene, a osobito proizvodnju drugih medijskih sadržaja (prelivanje sredstava).

II. PRAVO SUDJELOVANJA

Na Natječaju može sudjelovati:

1. izdavač medija čiji medij je upisan u Registar medija koji se vodi u Agenciji za gospodarske registre, s podacima upisanim sukladno Zakonu; a koji emitira/distribuiraju medijski sadržaj na području Grada Subotice,
2. pravna osoba, odnosno poduzetnik koji se bavi proizvodnjom medijskih sadržaja i koji priloži dokaz da će sufinancirati medijski sadržaj biti realiziran putem medija koji je upisan u Registar medija koji emitira/distribuiraju medijski sadržaj na području Grada Subotice.

Korisnici državne pomoći za proizvodnju medijskih sadržaja u tiskanom i digitalnom formatu mogu biti mikro, male i srednje pravne osobe i poduzetnici.

Sudionik natječaja može se natjecati samo s jednim projektom na jednom natječaju ukoliko nije već započet u trenutku prijave na natječaj. Ukoliko je sudionik natječaja nakladnik više medija, može na natječaju sudjelovati s jednim projektom za svaki medij ako taj projekt nije već započet u trenutku prijave na natječaj.

Na Natječaju ne mogu sudjelovati:

1. Nakladnici koji se financiraju iz javnih prihoda: republički i pokrajinski javni medijski servisi, odnosno Javna medijska ustanova Radio-televizija Srbije i Javna medijska ustanova Radio-televizija Vojvodine i osnivači medija koji primaju redovitu subvenciju iz Proračuna Republike Srbije i Proračuna AP Vojvodine.

2. Nakladnici koji su u prethodnom razdoblju dobili sredstva iz proračuna Grada Subotice namijenjena projektom sufinanciranju, a nisu u ugovorom propisanom roku i formi dostavili narativno i financijsko izvješće i nakladnici za koje se utvrdi da su sredstva nenamjenski trošili.

Sudionik natječaja koji je u tekućoj kalendarskoj godini već koristio sredstva namijenjena projektom sufinanciranju u području javnog informiranja na republičkoj, pokrajinskoj ili lokalnoj razini može sudjelovati na natječaju za sufinanciranje istog projekta samo još jednom u toj godini, i to u iznosu koji, uz sredstva koja je već dobio, ne prelaze 80% vrijednosti projekta za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za tiskane medije, radio, internetske medije i novinske agencije, odnosno 50% vrijednosti projekata za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za televiziju.

Pravo sudjelovanja na natječaju nemaju osobe koje se nalaze u postupku povrata državnih ili de minimis potpora, te osobe koje su bile u teškoćama u smislu Uredbe o uvjetima i kriterijima usklađenosti državne potpore za obnovu i restrukturiranje sudionika na tržištu u teškoćama (*Službeni glasnik RS*, broj 62/21) na dan 31. prosinca 2019. godine.

III. KRITERIJI ZA OCJENU PROJEKATA

Kriteriji na temelju kojih će se ocjenjivati projekti prijavljeni na natječaju su:

1) u kojoj je mjeri predložena projektna aktivnost prikladna za postizanje javnog interesa u području javnog informiranja; 2) mjera za pružanje većeg jamstva poštivanja profesionalnih i etičkih medijskih standarda.

Na temelju kriterija posebno se ocjenjuje:

1. Važnost projekta sa stajališta:
 - ostvarivanja javnog interesa u području javnog informiranja;
 - ostvarivanja namjene natječaja;
 - usklađenosti projekta s realnim problemima, potrebama i prioritetima ciljnih skupina;
 - identificiranih i jasno definiranih potreba ciljnih skupina;
 - zastupljenosti inovativnog elementa u projektu i novinarsko-istraživačkog pristupa.
2. Utjecaj i izvodljivost sa stajališta:
 - usklađenosti planiranih aktivnosti s ciljevima, očekivanim rezultatima i potrebama ciljnih skupina;
 - stupnja utjecaja projekta na kvalitetu informiranja ciljne skupine;
 - mjerljivosti indikatora koji omogućuju praćenje realizacije projekta;
 - razrađenosti i izvodljivosti plana realizacije projekta;
 - stupnja razvojne i financijske održivosti projekta (pozitivni učinci projekta nastavljaju se nakon okončanja potpore).
3. Kapaciteti sa stajališta:
 - stupnja organizacijskih i upravljačkih sposobnosti predlagatelja projekta;

- potrebnih resursa za realizaciju projekta;
- stručnih i profesionalnih referenci predlagatelja projekta, koje odgovaraju predloženim ciljevima i aktivnostima projekta.
- 4. Proračun i opravdanost troškova sa stajališta:
 - preciznosti i razrađenosti proračuna projekta, koji pokazuje usklađenost predviđenog troška s projektnim aktivnostima;
 - ekonomske opravdanosti prijedloga proračuna u odnosu na cilj i projektne aktivnosti.

Na temelju kriterija posebno se ocjenjuje:

1. jesu li sudioniku natječaja izrečene mjere od strane državnih tijela, regulatornih tijela ili tijela samoregulacije u posljednjih godinu dana zbog kršenja profesionalnih i etičkih standarda (podatke pribavlja stručna služba od Regulatornog tijela za elektroničke medije, za elektroničke medije, a od Vijeća za tisak, za tiskane i online medije);
 2. dokaz o tome da su nakon izricanja kazni ili mjera poduzete aktivnosti koje jamče da se sličan slučaj neće ponoviti.
- Pored navedenih kriterija projekt će se vrednovati i na temelju sljedećih specifičnih kriterija:
- Specifični kriteriji za ocjenu projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja javnog informiranja:
 1. da je projekt od posebne važnosti za informiranje stanovništva na području Grada Subotice;
 2. dostupnost medijskog sadržaja što većem broju korisnika na području Grada Subotice;
 3. (ne)zastupljenost teme u medijima dostupnim građanima grada Subotice;
 4. aktualnost teme;
 5. mjera u kojoj predloženi projekt doprinosi afirmaciji multikulturalnosti;
 6. mjera u kojoj predloženi projekt doprinosi unaprjeđenju prava na informiranje pripadnika nacionalnih manjina na području Grada Subotice na materinskom jeziku;
 7. mjera u kojoj predloženi projekt doprinosi unaprjeđenju stvaralaštva u području kulturnog i jezičnog identiteta nacionalnih manjina;
 8. mjera u kojoj predloženi projekt višejezičnog i interkulturalnog karaktera doprinosi razvitku dijaloga, boljeg upoznavanja i razumijevanja između različitih zajednica;
 9. mjera u kojoj predloženi projekt doprinosi unaprjeđenju položaja osoba s invaliditetom;
 10. mjera u kojoj predloženi projekt doprinosi razvitku inkluzivnog društva.

IV. ROKOVI I OPĆE INFORMACIJE

Natječaj je otvoren 15 dana od dana objave na internetskoj stranici grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Natječaji i oglasi, u listovima *Subotičke novine*, *Magyar Szó* i *Hrvatska riječ* i u *Službenom listu Grada Subotice*, odnosno od 10. 2. 2023. godine do 25. 2. 2023. godine.

Prijave se podnose na propisanom obrascu.

Prijave koje stignu izvan propisanog roka ili na pogrešnom obrascu neće se razmatrati.

Sudionik natječaja koji je dostavio projekt s nepotpunom ili neprecizno popunjenom dokumentacijom obavještava se da nedostatak otkloni u naknadno određenom roku.

Projekt sudionika natječaja koji u naknadno određenom roku ne dostavi traženu dokumentaciju ne razmatra se.

Natječaj i obrazac (obrazac prijave i obrazac proračuna projekta) dostupni su na internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs, u rubrici natječaji i oglasi, za sve vrijeme trajanja Natječaja.

Prijave s dokumentacijom slati u tiskanom obliku, u zatvorenoj omotnici, predajom u Gradski službeni centar Grada Subotice, Trg slobode 1, ili poštom, s naznakom »Natječaj za sufi-

nanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja javnog informiranja». Prijave za Natječaj potrebno je obavezno dostaviti i u elektroničkom obliku, na e-mail adresu: *konkursin-formisanje@subotica.rs*.

Natječajni materijal se ne vraća.

Odluka o raspodjeli sredstava donosi se najkasnije u roku od 90 dana od dana zatvaranja Natječaja.

Odluka o raspodjeli sredstava bit će objavljena na internet-skoj stranici Grada: *www.subotica.rs* i dostavljena svim sudionicima natječaja u elektroničkoj formi.

Korisnik sredstava dužan je izvješće o realizaciji utrošenih sredstava dostaviti do 15. siječnja 2024. godine na obrascu koji se može naći na službenoj internetskoj stranici Grada: *www.subotica.rs*.

Dodatne informacije mogu se dobiti radnim danima od 8 do 14 sati na telefon 024/626-850 u Tajništvu za društvene djelatnosti Gradske uprave Grada Subotice.

V. DOKUMENTACIJA

Sudionik Natječaja obavezan je dostaviti dokumenta kako slijede:

1. Popunjeni i ovjeren prijavni Obrazac 1 u dva primjerka

– popunjeni prijedlog projekta i

– popunjeni proračun projekta

Obrazac se preuzima s internetske stranice Grada: *www.subotica.rs*, rubrika Natječaji i oglasi (Obrazac 1)

2. Preslike sljedećih dokumenata u jednom primjerku:

– rješenje o registraciji pravne osobe ili poduzetnika u Agenciji za gospodarske registre;

– rješenje o registraciji medija u Registru medija koji se vodi u Agenciji za gospodarske registre s podacima upisanim sukladno Zakonu o javnom informiranju i medijima;

– potvrda Narodne banke Republike Srbije da nema evidentiranih osnova i naloga u prinudnoj naplati (da nema blokiran račun);

– dozvola za emitiranje radio i/ili TV programa izdana od Regulatornog tijela za elektroničke medije;

– ovjerena izjava/suglasnost medija (ili više njih) da će programski sadržaj biti emitiran/objavljen u tom mediju (obavezno samo za pravne osobe, odnosno poduzetnika koji se bavi proizvodnjom medijskih sadržaja i koji su registrirani za produkciju televizijskog i radijskog programa);

– potpisana izjava sudionika na natječaju o tome je li sudioniku za isti projekt već dodijeljena državna potpora u tekućoj fiskalnoj godini i po kojoj osnovi, za proizvodnju medijskih sadržaja za televiziju;

– potpisana izjava sudionika da se ne nalazi u postupku povrata državne ili de minimis pomoći, te da nisu bili u teškoćama na dan 31. prosinca 2019. godine;

– potpisana izjava sudionika da projekt ne može realizirati na drugi način, bez pomoći države, odnosno subvencijom;

– vizualni prikaz predloženog medijskog sadržaja (trejler, primjerak novina, jingle i sl.).

VI. POZIV ZA SUDJELOVANJE U RADU POVJERENSTVA

Pozivaju se novinarske i medijske udruge, registrirane najmanje tri godine (priložiti dokaz o registraciji) prije datuma raspisivanja Natječaja, da predlože članove natječajnog povjerenstva. Uz prijedlog članova povjerenstva, novinarske i medijske udruge prilažu i dokaz o registraciji te udruge u Registar udruge.

Pozivaju se i medijski stručnjaci zainteresirani za sudjelovanje u radu povjerenstva da pisanim putem predlože svoje članstvo u Povjerenstvu.

Uz prijedlog za članove Povjerenstva dostaviti i profesionalni životopis predložene osobe.

Udruge i pojedinci prijedloge za člana Povjerenstva dostavljaju najkasnije u roku od 15 dana od dana objave Natječaja, odnosno do 25. 2. 2023. godine, gradonačelniku Grada Subotice, na adresu Trg slobode 1, 24000 Subotica.

Predložene osobe ne smiju biti u sukobu interesa niti obavljati javnu funkciju, sukladno pravilima o borbi protiv korupcije.

VII. POSTUPAK DODJELE SREDSTAVA

O dodjeli sredstava, na prijedlog Natječajnog povjerenstva, odlučuje gradonačelnik Grada Subotice rješenjem.

Ako projekti ili određeni broj projekata ne zadovoljavaju ciljeve i kriterije natječaja, gradonačelnik može, na prijedlog Natječajnog povjerenstva, donijeti rješenje da se neće rasporediti sredstva ili dio sredstava.

Rješenjem o dodjeli sredstava može biti određen isti ili manji iznos sredstava od onog koji je tražen u pojedinačnoj natječajnoj prijavi.

Ukoliko je rješenjem o dodjeli sredstava za pojedinog korisnika određen manji iznos od onog koji je tražen u natječajnoj prijavi, korisnik sredstava dužan je poslati revidiran proračun projekta, kojim specificira namjenu sredstava, a sukladno iznosu koji mu je rješenjem dodijeljen.

Korisnik sredstava može revidiranim proračunom projekta tražiti da mu projekt razmjerno kraće traje ili umanjiti dio programskih stavki, uvažavajući prirodu projekta za koji su mu odobrena sredstva.

Gradonačelnik i korisnik sredstava zaključuju ugovor o međusobnim pravima i obvezama.

Korisnik sredstava može dostaviti obavijest o tome da odstaje od sredstava koja su mu dodijeljena.

S korisnikom sredstava, ukoliko mu je račun u blokadi, neće biti zaključen ugovor s gradonačelnikom, odnosno neće mu biti prenesena sredstva na račun ukoliko mu račun bude blokiran nakon sklapanja ugovora.

Odobrena sredstva se koriste isključivo za namjene za koje su dodijeljena, a korisnik sredstava dužan je gradonačelniku Grada Subotice dostaviti izvješće o realizaciji projekta, materijalni dokaz o realizaciji i distribuciji odnosno emitiranju, kao i o namjenskom korištenju dodijeljenih sredstava u propisanom roku.

VIII. ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

Svi osobni podaci koji budu dostavljeni Tajništvu za društvene djelatnosti bit će obrađivani isključivo u svrhu sudjelovanja u javnom pozivu, a sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka.

Pristup osobnim podacima imat će samo ovlaštene osobe Tajništva za društvene djelatnosti koje su obvezane čuvati povjerljivost osobnih podataka i neće ih otkrivati trećoj strani osim ako je to potrebno u svrhu kontrole postupka provedbe javnog poziva ili revizije.

Tajništvo za društvene djelatnosti čuvat će osobne podatke u roku predviđenom zakonom uz primjenu odgovarajućih tehničkih, organizacijskih i kadrovskih mjera.

Osobe čiji se podaci obrađuju imaju pravo pristupa, ispravke i brisanje svojih podataka, pravo na ograničenje obrade svojih podataka, pravo na prigovor i pravo na pritužbu Povjereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu osobnih podataka.

Za sudjelovanje na javnom pozivu vaša je zakonska obveza dati nam svoje osobne podatke, točne i potpune. U suprotnom nećete moći ostvariti svoje pravo na sudjelovanje.

Gradonačelnik, Stevan Bakić v. r.

Predstavljanje časopisa *Nova riječ*

SUBOTICA – Novi dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* za 2022. godinu bit će predstavljen u ponedjeljak, 13. veljače, u 15.30 sati u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. *Nova riječ* br. 1-2, proljeće – zima 2022. ujedno je jubilarno, X. godište časopisa.

Novi dvobroj na blizu 350 stranica donosi raznolik i bogat sadržaj, a tematizira kako suvremenu tako i bogatu književnu i umjetničku baštinu uz sudjelovanje brojnih domaćih autora i iz inozemstva. O publikaciji će govoriti urednici, članovi uredništva i autori zastupljeni u časopisu.

Kako navode iz ZKVH-a, pozivaju se svi čitatelji i suradnici časopisa na ovo predstavljanje na kojem će biti riječi i o budućim izdanjima.

Radionica povezivanja marama

SUBOTICA – Odjel za istraživanje i izučavanje tradicijske baštine pri Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo* organizira radionicu *Povezivanje marama*, koja će

biti održana u petak, 17. veljače, u maloj dvorani Centra, s početkom u 17 sati. Želja organizatora je da se na radionici obuča zainteresirane polaznice, kako bi stjecale znanje i vještinu povezivanja. Voditeljica radionice u ovoj skoro zaboravljenoj tehnici **Dajana Šimić** svoje znanje stjecala je istrajnim osobnim zalaganjem učeći od starijih žena koje će osim nje biti uključene u ovoj radionici.

Prva ovakva radionica u organizaciji HKC-a *Bunjevačko kolo* održana je u ljeto 2016. godine, a sada se organizira neposredno pred *Prelo sićanja*, kako bi se ujedno i povezale marame koje će biti nošene na spomenutom prelu.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – HKPD *Tomislav* iz Golubinaca organizira 18. i 19. veljače pokladnu manifestaciju *Mačkare – pre-mundureni dani*. Prvog dana manifestacije, u subotu, 18. veljače, na programu je pokladno jahanje ulicama Golubinaca koje počinje u 12 sati. Sutradan, u nedjelju, 19. veljače, na ulicama Golubinaca bit će održan karneval, s kostimiranim sudionicima, a početak ovog programa je u 14 sati. Zainteresirani za sudjelovanje na karnevalu mogu se javiti upravi udruge *Tomislav* (kontakt telefon: 062/742-045).

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* priređuje 89. *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*. Prelo će biti održano u subotu, 18. veljače, u *Hrvatskom domu*, s početkom u 19 i 30 sati. Domaćini najavljuju preljsku večeru, zabavu uz folklorashe i tamburaše i bogatu tombolu. Cijena ulaznice je 2.000 dinara. Informacije, rezervacije i prodaja karata putem telefona 063/893-8153.

Poklade u Plavni

PLAVNA – Župa sv. Jakova apostola i HKUPD *Matoš* iz Plavne organiziraju manifestaciju *Pokladni bal* u subotu, 18. veljače, u *Vatrogasnom domu*, s početkom u 19 sati. Cijena ulaznice u koju je uračunata večera i piće je 1.500 dinara. Za dobru zabavu pobrinut će se TS *Ruže* iz Subotice.

U utorak, 21. veljače, HKUPD *Matoš* po običaju organizira pokladni običaj *tute*. U povorci pod maskama sudjelovat će u najvećem broju djeca, na koje se nastoji prenijeti ova tradicija.

Pokladni bal u Monoštoru

MONOŠTOR – KUDH *Bodrog* organizira *Pokladni bal* pod maskama u nedjelju, 19. veljače, u *Domu kulture* u Monoštoru u 19 sati. Ulaznica staje 200 dinara, a posjetitelji će zabavljati tamburaški sastav *Panonika*. Uz dobru zabavu, bit će organizirana i tombola.

Republički natječaj za manjine

BEOGRAD – Ministarstvo kulture Srbije raspisalo je više natječaja, među kojima i Natječaj za financiranje ili sufinanciranje projekata iz područja suvremenog stvaralaštva u Srbiji u 2023. godini, u području kulturnih djelatnosti nacionalnih manjina. Natječaj je otvoren do 6. ožujka 2023. godine. Više informacija na sajtu Ministarstva: www.kultura.gov.rs.

Petrovaradinski karneval od 11. do 21. veljače

U povorci pod maskama

Središnji događaj je Velika karnevalska povorka zakazana za iduću subotu, 18. veljače, a priređen je i prateći program sačinjen od izložaba, radionica za djecu, predavanja

Petrovaradin je poznat po bogatoj povijesti i kulturnoj baštini. Mjesni HKPD *Jelačić* i Udruženje građana *Petrovaradin Media* odlučili su obnoviti jedan dio te baštine, točnije manifestaciju *Petrovaradinski karneval*. Program prvog obnovljenog *Petrovaradinskog karnevala* počinje sutra, 11. veljače, i trajat će do 21. veljače.

Središnji događaj

Središnji događaj je Velika karnevalska povorka maskiranih sudionika zakazana za iduću subotu, 18. veljače. Povorka kreće u 13 sati ispred crkve svetog Jurja, prolazi kroz Ulicu Vladimira Nazora, skreće lijevo u Beogradsku, prolazi ispred rodne kuće bana **Jelačića** (uz obraćanje organizatora i dužnosnika) i skreće desno u Ulicu Lisinskog i izlazi u Ulicu Prote Mihaldžića gdje će biti postavljena karnevalska bina.

Očekuje se sudjelovanje sudionika iz različitih gradova Srbije: Bele Crkve, Pirota, Šapca, Apatina, Bača, Subotice, Zrenjanina, Čačka, Bačke Topole, Bačkog Petrovca, Pećinaca, Sonte... Glavne glazbene zvijezde, koje će nastupiti na karnevalskoj pozornici bit će **Tanja Banjanin** i **Braća Krstić**. Organizatori pozivaju i građane da se maskiraju te uključe u subotnji karneval.

»Najavile su nam se karnevalske trupe, KUD-ovi, mažoretkinje, puhački orkestri... Plan je da se svaka grupa predstavi u kraćem nastupu na bini«, kaže **Mia Požarev** iz UG *Petrovaradin Media*.

Prateći program

Kada je u pitanju prateći program, u cilju promocije manifestacije, od 13. do 17. veljače u središtu Novog Sada, na Trgu slobode, bit će postavljena izložba o povijesti *Petrovaradinskog karnevala* (stare fotografije i prateći

tekst), koja se potom seli za Petrovaradin, gdje će se od 18. do 21. veljače moći pogledati na Trgu u Gradiću. U prostorijama DVD-a Petrovaradin 19. veljače (12 sati) bit će održano predavanje o povijesti i organizaciji petrovaradinskog karnevala.

Na Valentinovo, 14. veljače (19 sati), u predvorju *Muzeja Vojvodine* bit će otvorena izložba karnevalskih kostima *Ljubav pod maskama* dizajnerice **Vesne Jakić**. U sklopu izložbe 21. veljače (16 sati) u Muzeju će biti priređena dječja radionica izrade maski i kostima.

U Kulturnom centru Novog Sada 17. veljače (20 sati) bit će izvedena predstava *Larry Thompson, tragedija jedne mladosti* dok će 13. i 20. veljače u Kulturnoj stanici *Egység* biti organizirane radionice za djecu.

»Poštujući tradiciju obnovili smo manifestaciju kojom želimo pridonijeti kulturnoj i turističkoj ponudi grada Novog Sada«, kaže predsjednik HKPD-a **Jelačić Mirko Turšić**.

»Plan nam je rasti iz godine u godinu. Ideja je da se povežemo s drugim karnevalskim gradovima, pa tako i onim izvan Srbije, kao što su na primjer Rijeka ili Kotor«, kaže Požarev.

Financijsku i organizacijsku potporu manifestaciji dali su Grad Novi Sad i AP Vojvodina.

Povijesni temelj

Ova manifestacija zasnovana je na tradiciji karnevalskih okupljanja i povorki u Petrovaradinu koja su imala snažnu hrvatsku organizacijsku notu. Održavanje ovakvih okupljanja imalo je svoj najveći procvat za vrijeme Petrovaradinskog karnevalskog društva koje je osnovano početkom 20. stoljeća. Ono je sa svojim šesnaestočlanim upravnim odborom pripremalo godišnju karnevalsku svečanost.

»*Petrovaradinski karneval* bio je kulturni događaj, živa slika velike povorke organiziranih i dobro uvježbanih grupa maskiranih osoba koja se kretala duž glavnih ulica Petrovaradina i s vremena na vrijeme zastajala na određenim, važnijim i prometnijim mjestima i raskrižjima kako bi izvela svoje kratke zabavno-scenske uloge i igrokaže. Pritom su pažnju ogromnog broja gledatelja skretali

Službeni kostim

Petrovaradinski karneval raspisao je i natječaj za službeni kostim karnevala. Kandidati su pozvani poslati skice, a stručni će žiri odlučiti koji je najbolji rad i poručiti od autora izradu 20 službenih kostima za idući karneval, za 2024. godinu.

impozantni i vrlo kreativno izrađeni rekviziti, izrađeni za svaku pojedinu grupu sudionika i najčešće postavljeni na zaprežna kola bez bočnih stranica koje su vukli konji. Središnja figura svake karnevalske povorke bio je princ karnevala koji je svojim izgledom, ponašanjem i raskošnom pojavom dostojanstveno svjedočio svoju ulogu. Vozio se najčešće na četveropregu i stupao u pratnji kraljevske svite«, pisao je u *Hrvatskoj riječi* o povijesti petrovaradinskog karnevala **Petar Pifat**, kulturni aktivist i nekadašnji predsjednik HKPD-a **Jelačić**.

Tijekom Drugoga svjetskoga rata karnevali nisu organizirani, a nakon rata nisu obnovljeni u prijašnjem sjaju jer ih je nova vlast smatrala dekadentnim. U skromnijem obliku, tradicija održavanja pokladnih zabava u Petrovaradinu obnovljena je 90-ih godina, a posljednjih godina organizator je bila udruga **Jelačić**.

D. B. P.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS*, br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »Visinski radnici« DOO, 51. divizije 91, Subotica, podnio je dana 23. 1. 2023. godine Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Stanica za opskrbu gorivom motornih vozila i samoposlužna autopejlerionica u Ulici 51. divizije na k.p. br. 18970/7 Novi grad (46.11861°, 19.68140°). Zahtjev je evidentiran u pisarnici Gradske uprave Subotica pod brojem IV-08/I-501-22/2023.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz predmetnog zahtjeva može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš osobno, poštom ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Prela u Subotici i Somboru, plac za gradnju Hrvatskog doma u Zemunu

4. veljače 1922. – *Neven* piše da je *Bunjevačko kolo*, udruga somborskih Hrvata, održala na Marin dan svoju glavnu godišnju skupštinu, kojom prigodom je obavljen i izbor starješinstva. Za predsjednika je izabran **Antun (Tonika) Bošnjak**, za potpredsjednike **Joso Strilić**, **Franjo Malbašić**, **Marijan Džinić** i **Šandor Parčetić**, za domaćina **Joso Kalmar**, za glavnog tajnika dr. **Toma Raić**, za tajnika **Grga Vuković**, za perovođu **Pavle Vujević**, za odvjetnika dr. **Joso Veselovski**, za blagajnika **Šandor Kuntić**, za kontrolora **Stipan Stolišić**, a za knjižničara **Stipan Dujmović**.

5. veljače 1971. – *Subotičke novine* pišu da je redakcija *Osvita* prihvatila prijedlog **Ive Prčića** ml. da izda zbirku pjesama njegovog oca **Ive Prčića** st. pod naslovom *Bunjevačke narodne pisme*. Ujedno, *Osvit* će objaviti i zbirku odabranih pripovijedaka **Balinta Vujkova**.

6. veljače 1941. – *Hrvatski dnevnik* piše da je subotičko gradsko poglavarstvo odbilo molbu sportskog kluba *Bačka* (Subotica) da mu, po uobičajenoj praksi, za potrebe priređivanja zabave stavi na raspolaganje vino iz svojeg podruma bilo uz sniženu cijenu ili besplatno.

7. veljače 1874.

– *Subotički glasnik* donosi kratak prikaz političkog života u Subotici od prve polovice 18. st. do 1870-ih: »Od početka, bolje reći od postanka Subatice varoši, u upravi javni poslova imala je najviše upliva po svojem bogatstvu familija Vojnić – Bilečeva. – I tako mislim da nema ko bi smjio tajit, da ova familija nije najviše zaslugu učinila glede boljka varoši. Njoj istina da je i lako bilo, nego i ma kojoj drugoj; jedno je najbogatija, a drugo je najrazagranatija. Ovu je familiju uvijek značila domoljubost prema domovini i prava zauzetost varoške koristi. Oveje taku zasluga koju je primorana davati i onda poznat, kada je ko danas natakoljete stranke razdvojena. Bar da čas dodje stoprije, u kojim bi se zaslipljenog puka oči otvorili – pa da uvidi propast svoju – koju su mu isti oči opravili, koje sada u zvizde kuje. Plodeć se puk varoši, sporeć se varoške kao i građanske potrebe, sve više i više familija – košto tako i triba – umišale su u poslove občinske. – Počeduse umišavat u borbu javnog života, familije Antunović, Mukić, Skenderović, Lenard, Bačić, Sarić, Matković, Gyelmis, Vuković, Aradsky, i više nji. Između ovi familija za kormilo varoši najviše su i više puti na štetu i obćeg dobra otimali familije Vojnić i familije Mukić. Nafno je da zaslu-

Od početka, bolje reći od postanka Subatice varoši, u upravi javni poslova imala je najviše upliva po svojem bogatstvu familija Vojnić – Bilečeva. – I tako mislim da nema ko bi smjio tajit, da ova familija nije najviše zaslugu učinila glede boljka varoši. Njoj istina da je i lako bilo, nego i ma kojoj drugoj; jedno je najbogatija, a drugo je najrazagranatija. Ovu je familiju uvijek značila domoljubost prema domovini i prava zauzetost varoške koristi. Oveje taku zasluga koju je primorana davati i onda poznat, kada je ko danas natakoljete stranke razdvojena. Bar da čas dodje stoprije, u kojim bi se zaslipljenog puka oči otvorili – pa da uvidi propast svoju – koju su mu isti oči opravili, koje sada u zvizde kuje. Plodeć se puk varoši, sporeć se varoške kao i građanske potrebe, sve više i više familija – košto tako i triba – umišale su u poslove občinske. – Počeduse umišavat u borbu javnog života, familije Antunović, Mukić, Skenderović, Lenard, Bačić, Sarić, Matković, Gyelmis, Vuković, Aradsky, i više nji. Između ovi familija za kormilo varoši najviše su i više puti na štetu i obćeg dobra otimali familije Vojnić i familije Mukić. Nafno je da zaslu-

kić, Skenderović, Lenard, Bačić, Sarić, Matković, Gyelmis, Vuković, Aradsky, i više nji. Između ovi familija za kormilo varoši najviše su i više puti na štetu obćeg dobra otimali familije Vojnić i familija Mukić«.

8. veljače 1921.

– *Neven* se osvrće na događaje u protekloj 1920. godini. Bivši ministar predsjednik (premijer) **Milenko Vesnić** posjetio je zabavu *Pučke kasine* – bunjevačko narodno prelo 1920. Povod za prisjećanje na prošlogodišnje prelo dao je jedan članak objavljen u provladinom listu *Narod* (**Lazara Stipića**), preko kojega je Vesnić uputio bunjevačkim prvacima svoje pozdrave. *Neven* odgovara na Vesnićev »preljski pozdrav«: »Zar mislite, da mi bunjevački Hrvati nijesmo načisto o tome, da je politička fronta vaših šovenskih hegemonističkih nagnuća poljuljana, diskreditirana i probijena?

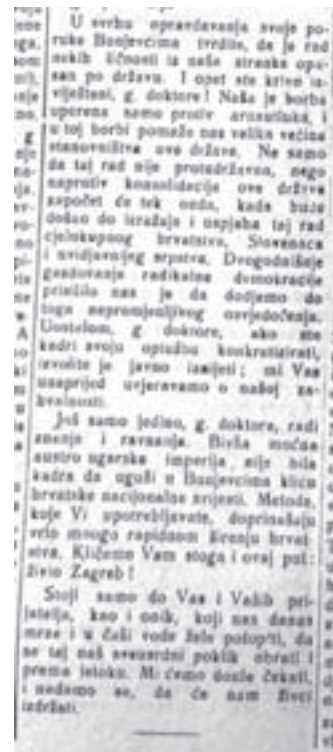
(...) Bivša moćna austro ugarska imperija nije bila kadra da uguši u Bunjencima klicu hrvatske nacionalne svijesti. Metode, koje Vi upotrebljavate, doprinajaju vrlo mnogo rapidnom širenju hrvatstva. Kličemo Vam stoga i ovaj put: živio Zagreb!«.

9. veljače 1907.

– *Frušskogorac* piše da je u Zemunu obrazovan konzorcij, koji je kupio plac za gradnju *Hrvatskog doma*, gdje bi se smjestile sve hrvatske udruge. Plac se nalazio na mjestu Sylvi-Katzanijeve kuće u Starhenbergovoj ulici (danas Kosovska ulica), nekadašnje palače kneza **Guida Starhemberga** (1657. – 1737.), generala slavonsko-srijemske granice.

10. veljače 1939.

– *Obzor* piše da *Hrvatski dom* u Somboru privodi kraju pripreme za treće *Veliko bunjevačko-hrvatsko prelo*. Priredbi će prisustvovati delegati hrvatskih društava iz cijele Bačke. Očekuje se i dolazak **Augustina Košutića**, koji je 1938. sudjelovao na prelu kao izaslanik **Vladka Mačeka**, predsjednika Hrvatske seljačke stranke.

Novi CD orguljaša Alena Kopunovića Legetina

U čast požeškoj »kraljici instrumenata«

Povodom 25 godina od osnutka Požeške biskupije i ređenja njezinog prvog biskupa msgr. dr. **Antuna Škvorčevića**, orguljaš **Alen Kopunović Legetin** objavio je izdanje *Cantantibus Organis* u nakladi zagrebačkog *Croatia recordsa*. Kopunović Legetin jedan je od vodećih hrvatskih orguljaša, inače podrijetlom iz Subotice.

Kao i na svojem diskografskom prvijencu *Portret kraljice* iz 2011., objavljenom također za *Croatia records*, ovaj glazbenik slušateljima nastoji predstaviti mogućnosti orgulja požeške katedrale sv. Terezije Avilske, gdje je, valja i to dodati, godinama bio orguljaš i pontifikalni zborovođa. U pitanju su orgulje njemačkog majstora **Wolfganga Eisenbartha** iz 2007. godine, koje prema mišljenju stručnjaka predstavljaju jedan od najboljih instrumenata te vrste u srednjoj i istočnoj Hrvatskoj.

Širina glazbenog izraza

»U svom osebujnom tonskom izričaju orgulje požeške katedrale su dragocjeni instrument čijim se sviranjem u liturgiji uzdiže slava Bogu, a koncertnim izvedbama najzahtjevnije orguljaške literature očituju svoju širinu glazbenog izraza 'kraljice instrumenata'«, navodi Kopunović Legetin.

Na CD-u se nalazi 16 skladbi skladatelja kao što su **Bach** i **Händel**, ali i **Dubois**, **Demessieux**, **Corelli**, **Guillemant**, **Dallier**, **Gigout**, **Bédard**, **Maria Theresia von Paradis** te dva hrvatska skladatelja **Stanislav Preprek** (*Pastirsko kolo*) i **Josip Prajz** (praižvedba djela *Sursum Corda*).

»Ovaj nosač zvuka posvećujem ponajprije požeškom biskupu msgr. dr. Antunu Škvorčeviću, zatim Požeškoj biskupiji, te svim crkvenim glazbenicima koji djeluju na području Požeške biskupije kao poticaj i zahvala Bogu za dar glazbe, kroz koju pjesmom i sviranjem uzdižemo duše Bogu. Zahvaljujem Požeškom stolnom Kaptolu sv. Petra na ustupanju termina za snimanje, katedralnom župniku **Mariju Večeriću** na asistiranju tijekom snimanja, Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske te producentu i ton majstoru **Damjanu Piroviću**«, riječi su Kopunovića Legetina.

»Skladbe dodiruju cijelu liturgijsku godinu u stilskoj lepezi od 17. do 21. stoljeća glazbenog izričaja u temat-

skom skladu koji, fokusiran na Riječ koju slavi, ostaje usmjeren na njeno bogatstvo pretočeno u neponovljiv doživljaj veličanstvenih i raskošnih zvukova 'kraljice instrumenata' ... Ono što objedinjuje sve autore i skladbe naznačeno je riječju naziva albuma *Cantantibus* koje se u svakoj skladbi uočava kao misao vodi-lja. Autor ne samo da svira već i pjeva-cantantibus sve uratke čineći da svako djelo odiše spontanosti, neposrednošću, plemenitom jednostavnošću, lakoćom i muzikalnošću koje dolazi nadahnućem zova Logosa kojeg autor iznosi iz trezora srca gdje je ta Riječ duboko nastanjena»,

zapisao je, među ostalim, o ovom albumu izv. prof. art. i mag. komp. crkvene glazbe **Blaženko Juračić**.

Album *Cantantibus Organis* dostupan je po cijeni od 10,50 eura na svim prodajnim mjestima *Croatia recordsa* te na webshopu.

O orguljašu

Alen Kopunović Legetin osnovnu i srednju glazbenu naobrazbu stekao je u Subotici (maturirao teoretski i klavirski odjel), a diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u razredu profesorice **Ljerke Očić**. Usavršavao se na Sveučilištu *Mozarteum* u Salzburgu.

Nastupa kao solist ili uz orkestre. Nastupao je u gotovo svim hrvatskim katedralama, a od nastupa u inozemstvu ističe koncerte u Beču, Budimpešti, Rimu, Beogradu, Kotoru, Subotici, Ljubljani, Cardiffu i Münchenu.

Bio je članom žirija županijskih i državnih natjecanja orguljaša. Godine 1995. osvojio je drugu nagradu na natjecanju mladih orguljaša **Franjo Dugan** u Zagrebu. Godine 1998. dobio je u Subotici *Antušovu nagradu* za promicanje kulture bačkih Hrvata. Godine 2010. uručena mu je Godišnja nagrada grada Požege za doprinos glazbenoj kulturi, a 2013. povelja Oratorijskoga društva crkve svetoga Marka iz Zagreba, kojom je proglašen počasnim članom.

Od 1999. do 2016. Kopunović Legetin živio je u Požegi u Hrvatskoj, gdje je kao orguljaš i zborovođa djelovao u crkvi sv. Lovre, odnosno kao pontifikalni zborovođa i orguljaš u katedrali. Od 2017. godine orguljaš je i zborovođa u župi Blagovijesti Navještenja Gospodinova u Zagrebu.

Dan posvećenog života

Na blagdan Prikazanja Gospodinova, kada se obilježava i Dan posvećenog života, 2. veljače, dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije mons. **Ferenc Fazekas** predvodio je svetu misu u Franjevačkoj crkvi svetog Mihovila u Subotici, u koncelecijaciji svećenika grada Subotice. Na misi su sudjelovale redovnice koje djeluju u gradu kao i lijepi broj vjernika iz Subotice i okolice. Na početku misnog slavlja, nakon blagoslova svijeća, od oltara Svetog Antuna krenula je procesija s upaljenim svijećama.

Mons. Fazekas je na početku svoje propovijedi pojasnio da je blagdan Prikazanja Gospodinova stigao na Zapad u VI. stoljeću i obogaćen je pokorničkom procesijom, a kasnije je pridodan i obred blagoslova svijeća i tako je blagdan dobio ime *Svijećnica*. Tako se htjela izraziti vjera u Isusa Krista, koji je došao na ovaj svijet, da bi postao »svjetlom naroda«. Povezujući blagdan s Danom posvećenog života, on je istaknuo: »Isusovo prikazanje u hramu znači da je Njegov cijeli život zapravo predanje, darivanje samog sebe Nebeskom Ocu za spas svih ljudi. Zato nije ni čudno što je današnji blagdan proglašen Danom posvećenog života. Vjernici posvećenog života su sve one žene i muškarci koji po primjeru Spasitelja darivaju svoj život za službu dragom Bogu i za duhovno dobro svojih bližnjih«, istaknuo je Fazekas.

Na teritoriju Subotičke biskupije od muških redovničkih zajednica djeluju franjevci, karmelićani i Braća Dobroga Pastira, a od ženskih redovničkih zajednica sestre dominikanke, sestre Naše Gospe, Bačke sestre Naše Gospe i sestre Kćeri milosrđa.

Ovom svetom misom ujedno je započela devetnica Gospi Lurdske. Pobožnost na hrvatskom jeziku odvija se u Franjevačkoj crkvi, s početkom u 17 sati kada se moli krunica, dok je sveta misa u 17.30 sati.

H. I. / TU Subotičke biskupije

Raspisan natječaj za HosanaFest

U nedjelju, 8. listopada ove godine, u Subotici će biti održan 18. Festival hrvatskih duhovnih pjesama – *HosanaFest*.

U tu svrhu Organizacijski odbor *HosanaFesta* raspisuje natječaj za prijem novih skladbi koji je otvoren od 1. veljače do 1. travnja 2023.

Uvjeti natječaja su sljedeći:

- skladbe tematski moraju imati kršćanski karakter; ne smiju biti već objavljene niti javno izvedene;
- trajanje skladbe ne smije prijeći 4 minute; moraju biti uredno potpisani autori glazbe, teksta i obrade;
- autor i glavni izvođač pjesme ne smije biti mlađi od 16 godina; u vokalno-instrumentalnom sastavu ne smije biti više od 15 osoba.

Prijava na natječaj dostavlja se na CD-u ili putem elektroničke pošte, a obvezno mora sadržavati sljedeće: oglednu demo snimku pjesme (snimka ne mora biti studijska, ali glazbeno-produkcijski treba biti što sličnija izvedbenoj verziji). Pjesma može biti poslana i u mp3 formatu s minimalnom rezolucijom od 192 kbps; tekst pjesme (preporuča se u Word formatu); kraću biografiju izvođača sa svim potrebnim podacima (adresa, telefon, e-mail, web i sl.), te navesti zajednicu u kojoj se djeluje;

a potrebno je priložiti i potvrdu svećenika.

Prijave koje ne budu ispunjavale gore navedene uvjete, kao i skladbe upitne originalnosti neće uopće biti razmatrane od stručnog povjerenstva.

Napomena: Autori slanjem skladbe na natječaj jamče za njezinu originalnost, te daju svoju suglasnost za izdavanje skladbe na festivalskom CD-u, DVD-u, kao i radijskom i televizijskom emitiranju bez traženja nadoknade. Naknadno utvrđivanje neoriginalnosti skladbe povlači za sobom sankcije određene pravilnikom *HosanaFesta*.

Prijavljene skladbe ne mogu se povući niti će biti vraćene.

Izvođači čije se skladbe uvrste u program Festivala trebaju studijsku snimku dotične skladbe, te njenu matricu dostaviti u roku do 60 (šezdeset) dana po objavi rezultata. Redoslijed nastupa na *HosanaFestu* određuje festivalski Organizacijski odbor.

Radove slati ili dostaviti na adresu »HosanaFest 2023« Limska 3, 24000 Subotica, Vojvodina – Srbija ili na e-mail adresu: hosanafest@yahoo.com

Dodatne informacije se mogu dobiti na telefon: +381(0)62/244-974.

Gospa Lurdska

Blagdan Blažene Djevice Marije, koji je ustanovljen nakon marijanskih ukazanja koja je doživjela **Bernardica Soubirous** 1858. godine, poznatiji kao blagdan Gospe Lurdske bit će proslavljen sutra, 11. veljače. U franjevačkoj crkvi u Subotici ovome blagdanu prethodila je devetnica, a misno slavlje će kao i prethodnih devet dana biti na hrvatskom jeziku, s početkom u 17.30 sati.

Susret nadbiskupa i nuncija u Beogradu

Beogradski nadbiskup i metropolit mons. dr. **Ladislav Német** i generalni vikar mons. **Robert Pastyk** primili su 31. siječnja u Ordinarijatu Nadbiskupije apostolskog nuncija u Republici Srbiji mons. **Santa Gangemia**, u pratnji savjetnika Nuncijature mons. **Simona Bolivara Sancheza Carriona**. Ovo je, kako prenosi Beogradska nadbiskupija bio prvi službeni posjet nuncija novom nadbiskupu. Tom prigodom sugovornici su se u bratskom ozračju još bolje upoznali i razgovarali o samom položaju Katoličke crkve u Srbiji, same Beogradske nadbiskupije, kao i o budućim ciljevima i planovima koje će zajedno ostvarivati u ime Katoličke crkve.

U susret blagdanima

- 10. veljače – Alojzije Stepinac
- 11. veljače – Gospa Lurdska
- 13. veljače – Katarina Ricci
- 14. veljače – Valentin
- 18. veljače – Bernardica
- 22. veljače – Čista srijeda – Pepelnica

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Čovjek nastoji dostići uspjehe koji su prolaznog karaktera, stjecati znanja koja su važna za postizanje ovozemaljskih ciljeva. No, vjerniku bi trebalo biti važno stjecati Mudrost koja dolazi od Boga. Ona se ne može postići ljudskim sposobnostima, ona je dar Božji, ali čovjek je treba željeti i tražiti. Žudnja za njom uputit će ga na Kristov nauk, na Kristovu osobu, uputit će ga na sve ono što Bog čovjeku ovdje na zemlji daje.

Mudrost je Krist

Pavao piše Korinćanima: »Mudrost doduše navješćujemo među zrelima, ali ne mudrost ovoga svijeta, ni knezova ovoga svijeta koji propadaju, nego navješćujemo Mudrost Božju, u otajstvu, sakrivenu; onu koju predodredi Bog prije vjekova za slavu našu, a koje nije dan od knezova ovoga svijeta nije upoznao. Jer da su je upoznali, ne bi Gospodina slave razapeli« (1Kor 2, 6-8). Sve za čim čovjek na ovome svijetu stremlazi prolazno je i ostaje na ovome svijetu. Sve što ljudi smatraju mudrim i uspješnim ništavno je pred Bogom, jer je povezano s prolaznim. Ljudi su uvijek smatrali mudrima one koji su se uspjeli probiti u društvu, koji su se pokazali uspješnim u nauci, politici ili nekom poslu, koji su uspjeli nadmudriti nadređene, koji su uspjeli svladati prepreke na putu svoga uspjeha. Ipak, taj je uspjeh ovozemaljski i u kršćanskoj perspektivi, koja je oslonjena na Boga, nema vrijednost. Mudrost knezova ovoga svijeta ništa je, jer propadaju, Pavlova je poruka.

Kršćanska Mudrost piše se velikim slovom. To je Krist kojega Pavao navješćuje, to je Evanđelje koje su apostoli raširili do na kraj zemlje. Krist je izvor našega života, on je naš put, on je onaj koji nam osigurava vječnost. Nudi nam neprolazno, spram prolaznosti u kojoj

Mudrost

sada živimo. Zato je za kršćanina jedino mudro prihvatiti Krista, živjeti po njegovom nauku, ne pristajući na ultimatum društva. Mudro je čvrsto stajati uz Spasitelja i živjeti poput njega. To je često ludost za ovaj svijet, jer nas takav život ne vodi k visokim društvenim položajima, ne pruža mogućnost stjecanja moći, niti bilo čega što je u ovozemaljskoj perspektivi poželjno. Reći će svijet da nije mudar onaj koji nije prevario kada je mogao, onaj koji je oprostio kada je bio povrijeđen i ponižen, onaj koji se nije osvetio, onaj koji je poštivao svoje radnike i zbog toga nije ostvario veći profit, onaj koji se odricao da bi drugima pomogao... Pa iako je takvoga svijet proglasio ludim, u Božjim očima on je mudar, jer je upoznao Mudrost, upoznao je Krista po čijoj riječi je usmjeravao svoj život.

Prihvatiti što Bog nudi

Je li mudro odbaciti Mudrost zbog neke ljudske mudrosti? Odbaciti spasenje zbog onoga što svijet ima za ponuditi? Lako je odgovoriti na ova pitanja, no odgovor se treba dati životom. Knezovi ovoga svijeta nisu upoznali Mudrost, zato su Gospodina slave razapeli. Mi smo u prednosti u odnosu na njegove suvremenike, bez dvojbi znamo tko je on. Naši preci prihvatili su navještaj i povjerovali, a tako su i nas uputili da vjerujemo u Krista i s njime živimo. Bog se brine po svećenicima, sakramentima, Svetom pismu, pobožnostima i raznim drugim načinima da nam se Radosna vijest bez prestanka naviješta, kako bi nam Mudrost uvijek bila bliska. Naše je hoćemo li je prihvatiti ili odbaciti. Hoćemo li biti mudri za Boga i vječnost ili procjenjujemo da svijet ima bolje ponude. Biti mudar u Gospodinu znači i uvijek prigrliti križ, ali i taj križ je prolazan kao i sve na ovome svijetu, a vodi nas u vječni život.

Golubinačke mačkare

Vrijeme zabave, ludovanja i zaljubljivanja

»Bilo je to i vrijeme zaljubljivanja ali i otkrivanja nevjere, pa su se događali i raskidi. Igranke su se održavale u seoskom domu kulture. Muškarci su se nekoliko puta premundurivali. Uglavnom bi se maskirali u stare bake i šepave starce. Tako maskirani dovodili bi svoje djevojke u iskušenje, štipali ih i milovali. Kad bi im to dopustile, posumnjali bi da su im nevjerne«, kaže Katica Čačić

Približava se svečano razdoblje prije korizme, vrijeme poklada u kojem se priređuju maskenbali, karnevali, maškare ili *mačkare*, ili kako Golubinčani vole reći, *premundureni dani* kada cijelo selo »poludi«. *Golubinačke mačkare* su kao običaj stigle u ovo selo prije više od 200 godina. Pretpostavlja se da su *mačkare* u Golubince stigle iz Dalmacije (gdje imaju najdužu tradiciju), u vrijeme doseljavanja ljudi iz tih krajeva u ovo selo. *Mačkare* se održavaju uvijek šest nedjelja prije Uskrsa, a dani *mačkara* su dani ludovanja, veselja i radosti, vrijeme kada je sve dozvoljeno.

Odmor i radost

Tradicija *mačkara* u Golubincima održala se do danas, uz obogaćeni program, veliki broj sudionika i održavanje karnevala, ali je suština ostala ista: njegovanje tradicije koja traje duže od dva stoljeća. Mještani Golubinaca po-

nosni su što je njihovo mjesto postalo prepoznatljivo po tom običaju i što su ga uspjeli prenijeti na svoju djecu. I baš kao i nekada, Golubinčani se vesele *mačkarama* i mjesec dana prije pripremaju se za te dane.

»Stanovništvo sela nekada se većinom bavilo poljoprivredom i nismo imali posla zimi. Veselili smo se Božiću i blagdanima, a siječanj je za nas bio poseban«, prisjeća se 81-godišnja **Katica Čačić** iz Golubinaca i dodaje: »Otkad pamtim moji su roditelji išli na *mačkare*. Nosili su što je tko imao. Bilo je i lijepih i ružnih maski. Lijepe su bile bijeli anđeo, vila, mladenka, mladoženja. Tako odjeveni hodali su ulicama, kerili se i pocikivali. A bilo je i onih ružnih i strašnih *mačkara*. To su bile maske vraga, sotone i mi smo to zvali krampus. Ljudi su oblačili kožuhe i kape naopako. Imali su bradu i lanac vezan oko struka. I oni su tako odjeveni hodali ulicom, štipali i plašili ljude. Oni koji su bili mirni dobro bi prošli, a oni koji su se otimali i koji su pobjegli, bili su uhvaćeni. Njih su mazali s kremom za cipele, izuvali ih, bacali u blato. Bilo je i onih koji su se maskirali u pokojnike. Uzeli bi iz crkve kola za mrtve na kojima bi ležao muškarac, a kraj njega je stajala žena koja je plakala i kukala nad njim. Tako su išli ulicom i sta-

jali bi pred svaku kuću i ulazili u onu gdje su ih domaćini htjeli primiti».

Maske u tajnosti

Kako dalje priča baka Katica, kasnije kada je odrasla, njezin dom je mjesec dana prije *mačkara* postao okupljalište žena. Uz razgovor i pjesmu, smišljale bi, krojile i šivale razne maske. Radilo se u tajnosti, iza zaključanih vrata, kako susjedi ne bi vidjeli maske prije maskenbala.

»Već početkom siječnja otvarali smo ormare i birali najljepše ponjave: čipkane, heklane, necovane i šlingane. Od njih smo ručno šivale suknje i šešire. Potrudile smo se da naše maske budu najljepše i zato nismo nikom dozvoljavali da ih vidi. Jedne godine smo pravile bijele rade, druge godine đurđicu. Njih smo šivale na suknje i šešire. Svake

večeri bismo se okupile i uz pjesmu šivale maske. Maskenbal se održavao ponedjeljkom. Tada su se birale najljepše maske. Utorkom smo obilazili domaćinstva. Pjevali smo pred svakom kućom u selu bečarce, sevdalinke, poskočice i druge pjesme. Domaćini bi nas lijepo ugostili, počastili suhomesnatim proizvodima, kolačima i pićem. Nedjeljom su bile male *mačkare*. Tada su ulicama hodala djeca. Nosili su košare s lutkama u njima«, prisjeća se naša sugovornica i dodaje da su tradicionalna jela koja se tom prilikom pripremaju hladetina, domaće krafne i salčići s pekmezom.

Djevojke u kušnji

Muškarci su se vozili traktorom. U prikolicu bi stavili stol i stolice, bačvu vina i vozili se selom uz harmoniku i pjesmu.

»Bilo je to i vrijeme zaljublivanja ali i otkrivanja nevjere, pa su se događali i raskidi. Igranke su se održavale u seoskom domu kulture. Muškarci su se nekoliko puta premundurivali. Uglavnom bi se maskirali u stare bake i šepave starce. Tako maskirani, dovodili bi svoje djevojke u iskušenje, štipali ih i milovali. Kad bi im to dopustili, posumnjali bi da su im nevjerne.«

Baka Katica s ponosom kaže da je radosna što su *mačkare* iz godine u godinu sve bogatije i bolje, što su posjećenije i što su u organizaciju manifestacije uključeni njen sin i snaha.

»Danas je naše mjesto poznato po ovom događaju i karnevalu. Moja snaha je prosvjetna radnica i svake godine dovede djecu iz škole na karneval, pa kad povorka krene, prava ljepota je vidjeti ih u šarenim maskama. U Golubincima se okupljaju i mještani iz drugih mjesta. Svi dođu gledati karneval i to bude doživljaj za pamćenje. Drago mi je što se taj običaj nastavio, što su ga mladi prihvatili, što ga s ljubavlju doživljavaju i njeguju«, kaže na kraju razgovora naša sugovornica.

S. D.

20 godina od obnove

Ove godine obilježava se 20 godina od obnove održavanja prvih *Golubinačkih mačkara*. Godine 1963. održane su prve *mačkare* u organizaciju tadašnjeg Kulturno-umjetničkog društva *Vladimir Nazor*, a 2003. godine kada je osnovana udruga HKPD *Tomislav*, u Golubincima su održane prve obnovljene *mačkare*. *Mačkare* su se najprije održavale u seoskoj osnovnoj školi, gdje je organiziran maskenbal. Godine 2007. održan je prvi karneval u Golubincima. Nakon toga je ova manifestacija dobila izvrsnu podršku mještana Golubinaca, društava iz okoline i Općine Stara Pazova koja je *Golubinačke mačkare* uvrstila u jednu od manifestacija od općeg značaja u staropazovačkoj općini. HKPD *Tomislav* se kao organizator trudilo da manifestacija ostane u Golubincima, kao tradicija hrvatskog naroda i kao takvu su je svi i prihvatili. Od strane Federacije europskih karnevalskih gradova postoje obećanja da će i Golubinci postati karnevalsko mjesto poput nekoliko gradova u Srbiji i u regiji.

O prezimenima bačkih Hrvata (XXXIV.)

Kuntiće

Prošlost bačkih Hrvata krije mnogo nepoznanica. To međutim vrijedi ne samo za stariju povijest, koju je uslijed oskudice izvora nemoguće rekonstruirati nego i za onu nakon 1918. Štoviše, upravo je 20. stoljeće predmet najvećih mistifikacija i iskrivljavanja, jer se upravo ono najtješnje tiče čovjeka sadašnjice. Posljedično, predstava o posljednjih 100 godina ne samo što je štura i neprecizna nego i zamućena ideologijom i politikom. Koliko duboko su totalitarni režimi prodrli u misli i živote intelektualaca 20. stoljeća možda najbolje svjedoči slučaj **Albe Kuntiće** (1907. – 1997.). Ovoga izdanka čuvene obitelji **Kutnić** protivnici su, zbog njegovih ocjena i zapažanja o hrvatskim gibanjima u Subotici i Bačkoj, zvali »bunjevačkim Srbinom«. Paradoksalno, njegov bliski rođak **Marko Kuntiće** (1901. – 1994.) upravo je bio dio tih strujanja koja su iznjedrila neke od važnih događaja poput proslave 250. godišnjice doseljavanja veće skupine bunjevačkih Hrvata u Suboticu (1936.).

Ova okolnost pokazuje da ona narodna »krv nije voda« nažalost nije bila dovoljno snažna da spriječi ideološko »krvoproliće«, čije se posljedice osjećaju i danas.

Krv nije voda?

Obojica vode podrijetlo od **Jakova Kuntiće** i izvjesne **Ane**, koji su živjeli na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće. Njihov sin **Đurko** (r. 13. V. 1717.) oženio je **Anu**, kći **Antuna Kaića** (1734.). Dalje muška linija izgleda ovako: **Petar** (r. 9. II. 1744.) i **Anastasija Gabrićević** (vj. 9. XI. 1766.), **Lovren** (r. 28. VII. 1774.) i **Lucija Vojnić Zelić** (vj. 15. I. 1797.); **Franjo** (5. V. 1811.) i **Matija Skenderović** (vj. 5. XI. 1828.); **Lazar** (r. 28. IV. 1832.) i **Matija Dulić** (vj. 7. XI. 1849.). Kod ovog koljena paternalna linija se razdvaja. **Lajčo** (r. 10. VIII. 1865.) i **Vita Stipić** (vj. 5. XI. 1883.) su Markovi roditelji. **Jakov** (r. 21. VII. 1861.) i **Marija Crnković** (vj. 10. XI. 1879.) su Albini paternalni djed i baka, a **Mihailo** i **Terezija pl. Vidaković** (vj. 29. XI. 1905.) njegovi roditelji. Drugim riječima, Marko i Alba su rođaci u drugom, odnosno trećem koljenu. Marka su roditelji dobili

u relativno poznijim godinama, zbog čega ispada da je Marko generacija ispred Albe, iako razlika njihovih godina nije bila velika niti imala bilo kakvo značenje. Štoviše, obojica su u približno isto vrijeme stekli višu naobrazbu (Pravni fakultet u Subotici) i ušli u društveno-politička zbivanja, s tom razlikom što su pripadali ideološki suprotstavljenim taborima.

Bunjevački Hrvat

Marko je bio jedna od najmarkantnijih figura na hrvatskoj društvenoj pozornici u Subotici. Suvremenici ga pamte kao osobu izvanrednih oratorskih vještina. Zbog toga je nerijetko bio trn u oku svim totalitarnim režimima 1930-ih i 1940-ih. Na svojoj je koži osobno iskusio jarost šestosiječanjske diktature. Već prve godine ograničenih građanskih sloboda (1929.) dospio je iza rešetaka. U razgovoru s predstavnicima vlasti iznio je nekoliko kvalifikacija o državnom poretku, koje su ovi ocijenili kao antidržavne. Slobodu je povratio tek uz visoku kauciju. Ovaj slučaj zorno ilustrira svu paradoksalnost svečano proklamirane države bez nacionalnih, vjerskih i drugih podjela. Zapravo, to je bila država svih mogućih i nemogućih vrsta podjela, počevši od osnovne podjele na »državotvorne« i »nedržavotvorne«.

Bunjevački Srbin

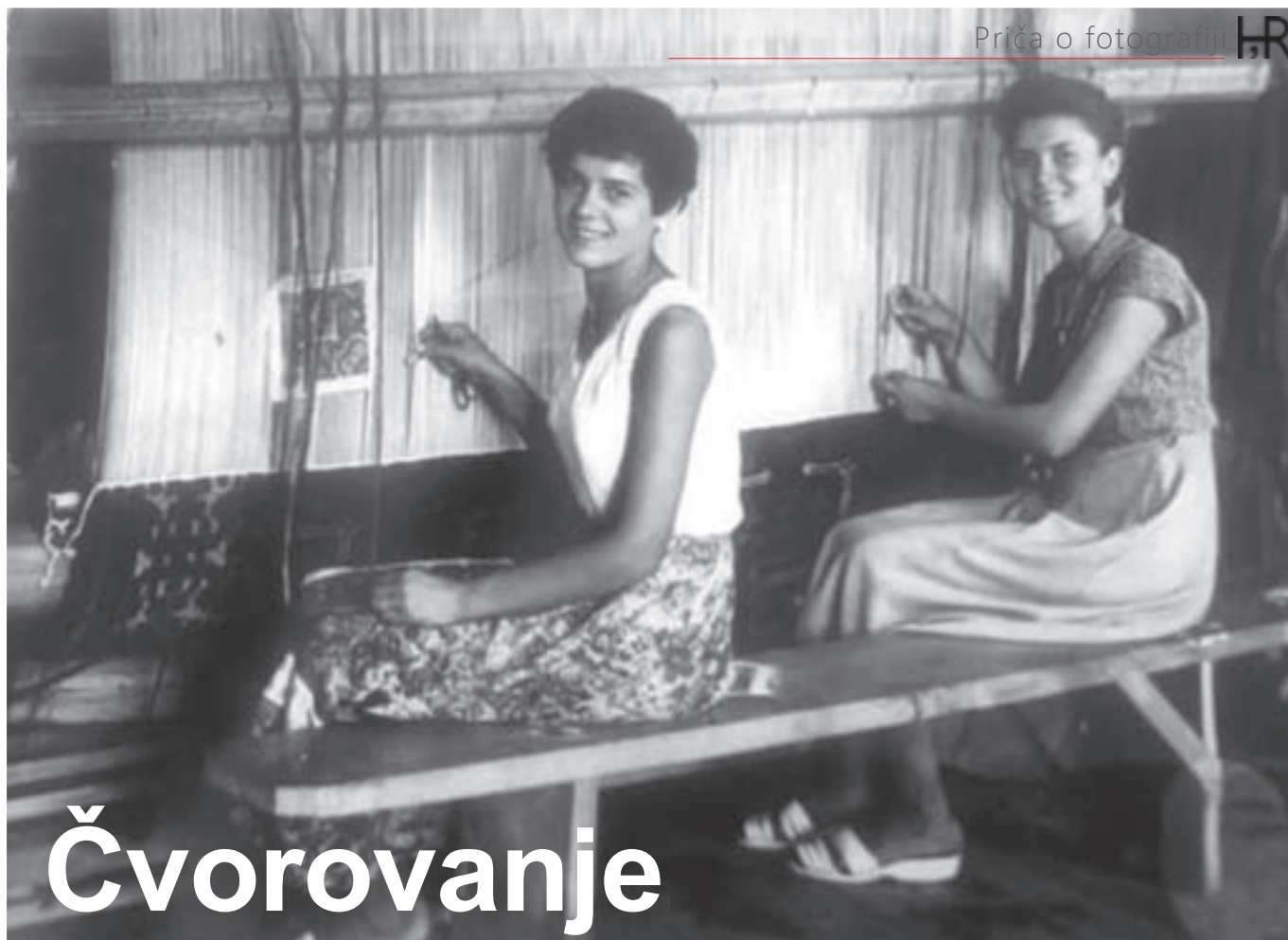
Dok su subotički Hrvati na prijelazu iz 1920-ih u 1930-e plaćali cijenu svojega slobodoumlja, Alba se, takorekuć, nalazio na drugoj strani fronte. Nije, doduše, bio dionik vlasti, ali je praktički stao na stranu jednog od najnedemokratskijih režima novije povijesti. U početku je, može se reći, njegov entuzijazam bio realno osnovan, jer je vladalo uvjerenje da je diktatura nužna. Međutim, vremenom se pokazalo da ni šestosiječanjski režim, ni njegov organični produžetak – vladavina **Bogoljuba Jeftića** (1934. – 1935.), ne donose pučanstvu obećani prosperitet. Čak se i Albino raspoloženje izmijenilo. Mladi intelektualac je na svibanjskim izborima 1935. glasovao za ujedinjenu oporbu (Hrvatsku seljačku stranku i Samostalnu demokratsku stranku). Radostan pobjedom demokracije nad diktaturom, pisao je narodnom zastupniku **Josipu Vukoviću Đidi**: »Čestitam Vam na uspjehu. Iskreno se radujem na nesumnjivoj pobjedi čovječstva i istine nad šćardijijstvom i laži. Sve moje simpatije su na strani svijesnog, revoltiranog, hrabrog i buntovnog radnog naroda« (7. V. 1935.).

Marko Kuntiće

Alba Kuntiće

Čvorovanje

Na fotografiji vidimo (s lijeve na desnu stranu) dvije mlade djevojke **Katu Kovač** (1941. – 2021.) i **Anu Adin** (r. 1941.), kasnije udanu **Mihaljev, Papinu**. Sjede za razbojem na kojemu čvoruju, odnosno izrađuju perzijski čilim vezanjem čvorova perzijske vune.

Oko 1957. godine, možda nešto ranije, u Sonti je otvoren manji pogon s dva razboja za izradu gore navedenih čilima. Pogon se nalazio na mjestu gdje je danas Velika sala Mjesne zajednice Sonta, Ul. Vuka Karadžića br. 22. Na svakom razboju je radilo po dvije osobe. Radno vrijeme je bilo osam sati, a radilo se u dvije smjene. Prijepodnevna smjena je trajala od 6 do 14 sati i imala je pauzu za doručak od 9 do 9,30, a poslijepodnevna smjena je radila od 14 do 22 sata s pauzom za večeru od 18 do 18,30. Subota je bila radna.

Radilo se na normu koju je bilo teško ispuniti. Norma je bila zavezati 7.000 čvorova za osam sati rada. Iako norma nije bila ispunjena, radnice su bile zadovoljne plaćom, koja se razlikovala od osobe do osobe. Tko je bio umješniji više je zarađivao. No, moja sugovornica Ana Adin, Mihaljev kaže:

»Bilo je dobro, jel liti si u ladovine, a zimi u toplomu, a još imaš i redovnu plaću«.

Valja se prisjetiti da su to bile poratne godine i redovita plaća je puno značila. Na pitanje kako se izvodilo čvorovanje, Ana opisuje:

»Sidiš za razbojom, u desne ruke držiš makaze, u lijeve ruke vunu. Sa obje ruke promaljaš vunu oko osnove i vežeš čvor, pa onda brzo rižeš i tako cilo radno vrijeme«.

U svakoj smjeni je bila po jedna predradnica. Obje predradnice, Anina mama **Kata** i **Marica Vidaković, Nunina**, bile su udove poginulih supruge u II svjetskom ratu. Tada su prednost pri zapošljavanju imale supruge, supruzi i djeca poginulih. Predradnice su prije zapošljavanja, šest mjeseci pohađale tečaj u Somboru. Šefica sončanskog pogona je bila izvjesna **Bosa** iz Pirota.

U pogonu su radile većinom mlade djevojke. I pored toga što su radnice radile na normu i što im nije bilo lako, bile su sretnе što imaju posao i redovitu plaću. Kao što sve lijepo brzo prođe, ili nam se samo tako čini, tako je i ovaj pogon radio oko dvije i pol godine. Ana se sjeća da su radnice posljednji čilim čvorovale za jednu osječku crkvu i žurile da ga završe za Božić. Tepih je bio završen 14. studenoga kasno navečer 1959. godine. Tada je pogon zatvoren. Ana se točno sjeća zatvaranja ovoga pogona. Tu večer joj se rodilo prvo dijete, kćerkica, a njezina majka, predradnica Kata i kolegica Marica, također predradnica, u nemogućnosti izlaska s posla zbog završetka čilima i zatvaranja pogona, stigle su u 23,30 u sončansko porodilište u prvi posjet porodilji i bebi.

Predradnice i radnice su promijenile radne navike i poslove. Ljudi su bili vezani za zemlju, pa kao što kažu Sončani, »motika ji nije mašila«, dok ne nađu bolji posao. Kata je bila izvrsna rukometašica poznata u Sonti i okolini. Otišla je u inozemstvo gdje je stekla mirovinu, a Ana je ostala u Sonti, radila u trgovini i također stekla mirovinu. Sve predradnice i radnice su se sretale u Sonti tijekom cijeloga života i, naravno, prisjećale čvorovanja.

Ruža Silađev

Uspjeh na natjecanju iz matematike

Učenici cjelovite nastave na hrvatskom jeziku u Subotici i okolici proteklog vikenda, točnije 4. veljače, sudjelovali su na općinskom natjecanju iz matematike i postigli zapažene rezultate. Po riječima mentora, testovi za natjecanje su bili osigurani na hrvatskom jeziku, te su učenici mogli nesmetano raditi.

III. razred

Od ukupno 83 učenika, na hrvatskom jeziku je sudjelovalo petero učenika:

Ilija Matković, OŠ Matko Vuković, Subotica – II. mjesto. Mentorica: **Ljubica Milašin**

Aleksandar Sente, OŠ Matko Vuković, Subotica – II. mjesto. Mentorica: Ljubica Milašin

Emilija Tonković, OŠ Ivan Milutinović, Subotica – pohvala. Mentorica: **Sanja Dulić**

IV. razred

Od ukupno 73 učenika, na hrvatskom jeziku natjecao se samo jedan učenik:

Roko Piuković, OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica – pohvala. Mentorica: **Tanja Dulić**

V. razred

Od ukupno 51 učenika, na hrvatskom jeziku natjecalo se tri učenika:

Filip Šarčević, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – pohvala.

Relja Pirša, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – plasman.

VI. razred

Od ukupno 39 učenika, na hrvatskom jeziku natjecalo se četiri učenika:

Filip Ivković Ivandekić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – III. mjesto.

Martina Tikvicki, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – pohvala.

VII. razred

Od ukupno 29 učenika, natjecala se samo jedna učenica:

Ines Vojnić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – III. mjesto.

VIII. razred

Od ukupno 23 učenika natjecao se samo jedan učenik:

Andrija Matković, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – III. mjesto

Svim učenicima od 5. do 8. razreda mentorica je **Nevenka Tumbas**.

Gore navedeni učenici od 4. do 8. razreda plasirali su se na okružno natjecanje, dok za treće razrede još nije poznato hoće li imati viši rang natjecanja, odnosno okružno natjecanje.

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **Stanislav Sokolovski**
 IDEM U ŠKOLU: OŠ *Matko Vuković*, Subotica – 3. razred
 IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: nemam
 VOLIM: svoje prijatelje, svog psa, volim crtati i sakupljati Pokemon kartice
 NE VOLIM: kad netko više na mene
 U SLOBODNO VRIJEME: vozim bicikl
 NAJ PREDMET: tjelesni odgoj
 KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: policajac

Too optika

DR. TOOTH

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Prodaje se elevator, plug leopard dvobrazni, špediter, auto lada samara (i krovni nosač i auto prikolica trabanta), motor. Tel.: 024/528-682.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomesječnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdaje se u arendu – zakup poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci, površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063/509-902.

Izdaje se jednosoban stan na Proizivki u Subotici (42 kvm, 4. kat, centralno grijanje s alokatorima, mali troškovi održavanja). Cijena je 120 eura plus režija. Info na telefon: 063/8857124.

Prodajem ili mijenjam poslovni prostor u neposrednoj blizini centra Šida površine 100 m², za nekretninu na Hrvatskom primorju. Sve informacije na telefon: 062/8681437 ili 064/6590730.

Prodajem kuću za odmor, 40 m² na placu od 500 m², na Hvaru, s dvije sobe, kuhinjom i kupatilom, s namještajem. Kuća je 13 km od Sućuraja, 100 m od glavnog puta. Do mora je 1 km ili 2,2 km. Cijena 45.000 eura. Tel.: 062 205973.

Prodaje se trobrazdni plug (14 cola) obrtač *regent* fiksno s predplužnjacima i 2 crtala i 2 kotača u radnom stanju (2.200 eura). Telefon: 064-228-11-00.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

Poklanjam autorsko djelo. 40 inovacija, tehnologija, izuma, poslovnih projekata iz raznih oblasti proizvodnje i usluga. Tel.: 064/499-2342 (viber).

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS*, br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJUV ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »SAP INVEST PR«, Bore Stankovića br. 37, Subotica, podnio je dana 25. 1. 2023. godine Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Postrojenje za privremeno skladištenje i tretman neopasnog otpada za potrebe ponovnog iskorištenja (proizvodnja peleta i briketa) na k. p. br. 14490 K. O. Novi grad (46.0909997°, 19.6861372°). Zahtjev je evidentiran u pisarnici Gradske uprave Subotica pod brojem IV-08/I-501-30/2023.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz predmetnog zahtjeva može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš osobno, poštom ili elektroički na adresu zivot-nasredina@subotica.rs.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji

VAŽI DO 14. 2. 2023.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTI te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Ugađanja

Spa tretmani po Saturnovoj mjeri

Ne znam kako nazvati to kad ne radiš ono što voliš. Možda je ovo malo čudna rečenica za početak teksta, ali ne mogu joj odoljeti. Ovih dana maštam o odlasku u toplice. A ako tome dodamo da trenutno dosta vremena provodim u gradu i državi koja ima brojne toplice, ne mogu se načuditi zašto ne odem. Zapravo, Mađarska je zatvorila moje omiljene toplice do ožujka zbog energetske štednje i sad čekam. Ali nisu sve toplice zatvorene. Izgovor da nemate vremena je stvarno prazan jer kad vam nešto treba, morate naći vremena za to.

Eto, mislim da sam se dovoljno nagovarala i donijela odluku da ću vrlo brzo posjetiti toplice. Sada je vrijeme da svoju želju pojačam istraživanjem kakvih sve toplica ima u bližoj i široj okolici. I bez obzira na to što sam do sada u ovim istraživanjima obično donosila pregled ili top listu, ovoga puta sam izabrala pobjednika i pisat ću samo o njemu. Zapravo, samo o njima, jer govorimo o toplicama. Moje oduševljenje ovom destinacijom je veće jer to nisu samo toplice već su to toplice u srcu Toskane o kojoj dugo sanjam. A kako su poznate i kao toplice za zaljubljene, nadolazeće Valentinovo daje još jači povod za ovo pisanje.

Banja Saturnija

Saturnija se nalazi u Toskani, u sjevernoj Italiji i dio je općine Manciano, u pokrajini Grosseto. To je banjski grad, jer je poznat po toplicama, a broji 280 stanovnika. Toplice su udaljene nekoliko kilometara od samog grada. Toplice predstavljaju skupinu izvora koji pune »kade« i nalaze se u jugoistočnom dijelu doline koja se proteže preko planine Amiata, brda Fiora i rijeke Alernije, sve do toplica Rosella i Talamonella. Spomenute »kade« okružene su čempresima koji su zaslužni za naziv toplice za zaljubljene ili kupke za zaljubljene, jer posjetiteljima nude mir i tišinu te privatni ugođaj.

Sumporna izvorska voda ima stalnu temperaturu od 37,5 stupnjeva i poznata je po svom ljekovitom djelovanju. Voda se nalazi u terasastim bazenima koji su nastali tisućama godina prelijevanjem mineralnih voda i taloženjem minerala. Količina vode koja teče kroz bazene je 800 litara u sekundi, što termama omogućuje stalno čistu vodu.

Glavni termalni slap je Gorelov slap, a poznat je i kao Mlinski vodopad jer se nalazi u blizini starog mlina. Ulijeva se u male kadice koje su odvojene visokim, bijelim stijenama. Osim Gorelova, poznat je i slap Mulino, koji se ulijeva u velike kamene rezervoare.

Legende

Bajkovite toplice obično, ali i izvrsno, prate legende o njihovom nastanku. Prema jednoj legendi, koju su prenijeli Etrušćani i Rimljani, same kupke formirale su munje koje je bacio Jupiter. Tijekom žestoke rasprave između dva mitska boga, Jupiter je pucao u Saturna, ali je promašio i na mjestu udara groma stvorile su se terme.

Druga legenda kaže da su bogu Saturnu dosadili stalni ratovi među ljudima, pa je ispalio munju i stvorio izvor sumporne vode kako bi smirio čovječanstvo.

U koju god od ove dvije legende vjerovali ili odbili vjerovati, jedno je sigurno: na ovom mjestu postoji bajka.

Imam dojam da je pisanje ovog teksta, u okolnostima koje sam već navela, isto kao kada gladni gledate recepte preukusnih jela. Želja da odmah krenete je ogromna i nezadrživa. Sigurna sam da će baš ovo mjesto biti jedna od stanica na mom bicikliranju kroz Toskanu. Jer, ne vidim što može bolje odmoriti beskrajno pedalanje od termalnih ljekovitih bazenčića izvorske sumporne vode, ušuškanih u zelenilo čempresa.

Gorana Koporan

Kiksevi vodećih

O davno se nije dogodilo da niti jedna od tri prvoplasirane momčadi Prve hrvatske nogometne lige ne zabilježi pobjedu u jednom prvenstvenom kolu. A 20. kolo, igrano prošloga vikenda, donijelo je tri potpuno iznenađujuća rezultata *Dinama*, *Hajduka* i *Osijeka*.

SLAVEN – DINAMO 1:1

Lider tablice odigrao je blijedi susret na gostovanju u Koprivnici i unatoč ranom vodstvu (**Drmić** 1:0 u trećoj minuti), nije uspio pobjednički privesti susret kraju. Domaćin (**Jambor**) je izjednačio sredinom prvoga dijela i to je praktički bilo sve u ovom, ne pretjerano zanimljivom ligaškom duelu. Ali, unatoč gubitku planirana sva tri boda (osvojen samo jedan), *Dinamo* je, pokazat će kasniji rezultati, ipak napravio najviše od svojih pratećih rivala.

HAJDUK – RIJEKA 1:2

Osokoljeni kiksom *dinamovaca*, splitski *bili* su ušli u susret jadranskog derbija protiv *Rijeke* s velikim ambicijama. Pobjeda ih je približavala »odmetnutom lideru« i trebala je doći kao umirenje nakon neslavnog gostovanja i

uvjerljivog poraza (0:3) u Puli. No, ništa od navedenog se nije dogodilo jer je, s novim trenerom **Jakirevićem**, probuđena *Rijeka* protutnjala prohladnim Splitom (3 stupnja u vrijeme odigravanja susreta) i totalno zaledila *Hajduk*. Kiksevi obrambenih igrača u bijelim majicama postali su već tako reći rutina, pa su se u drugom dijelu dvije lopte

Tablica 1. HNL

Dinamo 46 (-1), *Hajduk* 38, *Osijek* 34, *Slaven* 28, *Istra* 27 (-1), *Varaždin* 27, *Lokomotiva* 22, *Rijeka* 22, *Šibenik* 16, *Gorica* 9.

(**Ampem** i **Frigan**) našle u mreži domaćeg vratara **Sentića**. Kraj susreta donio je dramu i dva dosuđena penala za *Hajduk*, ali je njegov najbolji igrač i strijelac **Livaja** uspio realizirati samo jedan i svi bodovi otišli su put Rijeke.

LOKOMOTIVA – OSIJEK 1:0

Golom **Bubanje** na koncu prvoga poluvremena *Lokomotiva* je stigla do važne pobjede u svojoj, još uvijek, borbi za ostanak. Tvrdi utakmica bez pretjeranih šansi za

pogodak više je pogodovala domaćinu, dok gosti iz Slavonije, odlaskom svog prvog topnika **Belje** (*Augsburg*), muku muče s efikasnošću. Bila je to izvrsna prilika Osječana za bodovno primaknuće drugoplasiranom *Hajduku*, ali sve je ostalo samo na tome...

Nevjerojatni rezultati

Navedeni opisi najzanimljivijih susreta 20. kola vjerno svjedoče kako je 1. HNL sve zanimljivija i neizvjesnija za gledanje. Nema više sigurnih pobjeda i garantiranih bodova, baš kao što ni domaći teren nije više garancija za osvajanje punog plijena. Iako je, objektivno kiksirao, *Dinamo* je uvećao svoju prednost nad *Hajdukom* i vrlo je vjerojatno kako će ona biti dostatna za osvajanje još jednog naslova. S druge strane, Splitsani su imali lijepu priliku približiti se aktualnom lideru, ali su od mogućih šest bodova osvojili ništa. Što se tiče *Osijeka*, rasprodajom svojih najboljih nogometaša, momčad iz Gradskog vrta u nastavku sezone ima za glavni cilj osiguravanje europske pozicije.

D. P.

VATERPOLO

Jadran bolji od Juga

Zahuktava se borba u prvenstvu 1. Hrvatske vaterpolo lige, a 9. kolo donijelo je veliki derbi dvije vodeće momčadi, *Jadrana* iz Splita i dubrovačkog *Juga*. Splitski su slavili rezultatom 11:9, bodovno se izjednačili s *Jugom* (obje

momčadi imaju po 25 bodova) i preuzeli prvo mjesto na tablici. Na trećem mjestu se nalazi zagrebačka *Mladost* s 21 osvojenim bodom.

KOŠARKA

Širi popis reprezentativaca

Izbornik **Aleksandar Aco Petrović** je na prošlotjednoj tiskovnoj konferenciji objavio širi popis igrača na koje računa u predstojeća dva susreta protiv Švicarske i Austrije u pretkvalifikacijskom ciklusu za nastup na Europskom prvenstvu 2025. godine. Na popisu je potencijalnih 25 košarkaša koji će nakon obavljenih mini priprema biti sveden na 15 igrača koji će igrati protiv domaće Švicarske (Fribourg) i ugostiti selekciju Austrije (Split).

RUKOMET

Novi poraz Podravke

Rukometašice *Podravke Vegete* zabilježile su i četvrti poraz u natjecanju Europske lige. Pognutih glava napustile su domaći teren nakon poraza (24:29) u duelu protiv *Nykobinga* (Danska) u susretu odigranom u Koprivnici. Novim porazom hrvatske dopravinje su izgubile i teoretske šanse za prolazak u četvrtfinale ovoga europskog klupskog natjecanja.

POGLED S TRIBINA

Davisov kup

Dvama pobjedama **Borne Ćorića** (ATP ranking 23), zbog ozljede **Marina Čilića** (ATP 21), nominalno prvoga hrvatskog tenisača u ovom trenutku, Hrvatska je, uz bod koji je donio **Borna Gojo** (svladao **Thiema** 6:3, 7:6),

uspjela svladati Austriju (3:1) u preliminarnoj rundi nove sezone Davisova kupa. Ćorić je prvoga dana meča odigranog prošlog vikenda u Rijeci nadvisio drugi austrijski reket **Dennisa Novaka** (6:3, 7:5), a potom dovršio posao pobjedom protiv Dominica Thiema (7:6, 6:2) u glavnom duelu dvodnevnog natjecanja. Odličnu partiju, neigranjem Čilića, oslabljene hrvatske reprezentacije nije mogao narušiti niti neplanirani poraz dubl postave **Ivan Dodig/Ni-**

kola Mektić od austrijske kombinacije **Alexander Erler/Lucas Miedler** 3:6, 6:7. U konačnici dvojica Borne riješili su stvar i pogurali Hrvatsku među najbolje momčadi svijeta koje će se u narednoj rundi natjecanja u novom formatu Davisova kupa natjecati na četiri kvalifikacijska turnira. Prema najavama, sigurni domaćini su Španjolska i Italija, a Hrvatska je veliki favorit za dobivanje domaćinstva jednog od preostala dva turnira. To bi jamačno uvećalo šanse za plasman u finalni dio natjecanja i ponovnu borbu za osvajanje prestižnog pokala namijenjenog najboljoj reprezentaciji svijeta za tekuću 2023. godinu. Uz oporavljenog Čilića i domaći teren (podlogu prema izboru), te povratak ozlijeđenog **Mate Pavića** u igri parova, šanse Hrvatske za prolazak postaju znatno uvećane.

D. P.

Umotvorine

- * Čovjek snuje, Bog određuje!
- * Puno je školjki, ali malo bisera.
- * Kažu da je smirenost ogromna sila.

Vicevi, šale...

- Svaku riječ umijem izgovoriti unazad.
- I utikač?
- Čak i tu!

Sjede dva prijatelja u sobi, kad dođe baka i pita ih žele li kavu.

- Ma poslije, bako, nema frke.
- Ubrzo dolazi ona s istim pitanjem.
- Ma poslije, bako, nema frke.
- Dolazi ona za pola sata i kaže:
- Evo vama kava, pa kad Frka dođe, skuhat ću i njemu.

Mudrolije

- * Ako nemaš iskustva, prevarit ćete. Ako ga imaš – onda već jesu.
- * Poštovati sebe je obveza, poštovati druge je odgoj.
- * Put istine je skup, ali je jedini ispravan način života.

Vremeplov – iz naše arhive

Veliko prelo, 2009.

Gustiranje

Piše: Ivan Tumbas

Kaštiga

Zimsko dobo je tute, a sveci prošli. Vino se zdravo ishasniralo pa izvitrilo. Tribalo bi upregnit konje pa otić Bečar atarom do Čikerije i kupit vina. Ucigurno u petak idem na hetiju. Divanit s čeljadima ko ima dobrog vina za kupit. Na peci prodo dva muštrava šildana. Dobio novčića. Dosta će bit za lebezovat ardo dobrog a jeptinog vina, i ostaće novaca za salašarske potrebe. Dekam konje pa susritnem bać Josu na atarskom putu. »Kud bogdate, bać Joso?« »Špaciram i gustiram di bi mogo izlebezgovat vrime.« »Jel bi tili sa mnom otić na Čikeriju kupit vina?« »Oću, još i volim.« Nikako se uzventro na kola. Sic se sav nago. Pitam bać Josu koliko priteže. »Nisam se mirio, al cigurno po drug metera.« Bać Joso je jaka čovčina, dosta krupan. Na širokim ramenima nosio je ponositu rumenu glavu. Podvoljak mu se obisio čak na prsa, a trbu je imo ko poštena četri čovika. Bio je mudar i urizan čovik, al radit nit je volio, nit je mogo. Di je tribalo ist i pit, e tu niko nije mogo s njim, jel' zdravo je bio alaplživ. To je ritko ko mogo sve podnet, pa čak ni dvojca, što je u njeg stalo. Zagrnemo se nas dvojca pod opakliju. Javim moje vrance kandžijom. U jednom kasu smo stigli do Čikerije priko Božanove grede. Pisak usiciva prt kola, dok se vraci šalom goropade a čitavim putom veselo rzaju. Stigli, smotam ja konje na kapiju, viknem »Faljen Isus«, »Amen uvik!« »Jalte, imate I dobre kevedinke?« »Dašta, ima zadosta.« Čikerijanci su volili prodat vina, al obaško su volili napit kupce pa i ismijavat. »Ajte, čeljadi, zavežite konje tu za rokado.« Bacimo ponjave na konje ugrijane. »Oma u malu kuću da se ugrijete.« Ta nema zime pod opaklijom, jedino što ovaj viter duše i zebu šake. Dok smo sili, oma prid nas metnu bokal vina. Uncutske čase prid nas metnili, »probajte od ovog«. Zdravo vole kad kogod voli popit. Donesu bokal vina, metnu prid bać Josu. Ovaj primi nazdrav, digne bokal pa ga opet metne natrag na astal. Čeljad se pogledaju pa se podsmiju. Doneli drugi bokal, a bać Joso veli »Iz njega ni car ne mož pit, ta prazan je!«. »Prazan?«, začudi se domaćin. Oma skoči i nali je ga punog. Tako se to ponavljalo još jedno pet puti. Jedva mi popili koju čašicu od te kevedinke. Domaćinu već dosadilo trčkaranje, zato je kazo: »Vidiš, kad sad možte pit doneću najedared dva bokala«. Zaustavi ga bać Joso: »Najbolje će bit da doneseš oma jedan pun vrtalj, pa ćemo samo grabit iz njeg pa neš morat toliko puti ić u podrum«. »Uh! Vake goste volim«, usklikne domaćin, »take ja goste volim! Oću, doneću«. I dono je. Spremili su da malo i užnamo, slanine, crnog luka i kruva. Često su podmazivali grlo. Ja po jedan gutalj, bać Joso uvik pun bokal. Do podne se sasvim nakvasio i već na astalu zaspo. Šnjotam jel će zaklopit moji novci vino. Tri vrtalja vina je bać Joso popio u slast. Kaže domaćin: »Za ime Boga molim vas, nemojte mi više ovog čovika dovodit kaštiga me stigla! Bolje volim vama vino i za jeptinije računat! Nikad Vam se više neću rugat da niste ljudi za pit vino«. Izmirim račune za ardova vina. Amišno kažem »platit će vino što smo popili«. Ne, koštolaš se ne plaća. Trgne se bać Joso, tako ardalast, za put mož još jedan bokal vina. Čeljad privrnu očima pa se prikreste. Skockamo se i na kapiji još podvuku... Ovog nemoj više dovodit. Zbogom.

Rič po rič

Teške riči pa i više

Piše: Željko Šeremešić

Ka' j' rdnila kapija oko šest sati, zno sam da idu. Žuru, ko da je hladnoća potiriva. Trčim pomoć im posmišcat popršnjake i šta li već što zagnu. Vidim oma s vrati da baka Janji ope štagod ni po volje. Jest da njoj baš često ni po volje, al na nje se ka' j' tako baš vidi. Taman ka' su se posmišćale, majka donela i zabunitu gibanicu. Gledim, baka Janja gleda u gibanicu pa ne zna šta će prvo. Jel malo koštat pa onda divanit jel prvo divanit. Da ne trune u nje oma počinje: »Eto, čeljadi, juče sam gledala na televizoru onaj dnevnik što ide prija neg što idem leć. Ta od gledanja potli ka' sam legla nisam mogla zaspavat, a ka' sam zaspavala sanjala sam da se davim na Dunavu. A ka' sam se sritno spasila, onda sam se izgubila u šume pa su mi onda vijali. Ta da sade ne divanim kaki to stra bio, mogla bi do sutra. Gledim ja ovi pokazivu kaka j' bila što moderno kazu 'diskusija' u te što b' rekli naše skupštine. Neću reć od čega su se divanili jel bi oma kogod mogo reć da se ja u to ne razumim, al ću reć da to ni ličio ni na kaki divan. Ta šta su ovi iz klupa svašta vikali, pa se krenili ukoštac, tuć ako triba. A bome bilo j' tu taki riči, teški da vala teži ne mož bit. A šta b' da sam bila blizu pa da sam sve čula. A bome kako sam vidila, cigurno j' tu bilo da su sorovala rebra i noge. Ta vatali se i za vrat«. Baka Manda sva snuždita objašnjava kako j' i ona isto gledala i kako ne može razumit da smo tamo izbirnili najpametnije, najvridnije i najpoštenije pa da se oni tako međ sobom svađu, da ne kaže ne volju. »Ta, ko da su jedni drugima da dragu Bog oprosti na ričima, najmilije saranili«, e baš tako naglas će baka Manda. Strina Evča obisila brunde ko nikidan, al ne može da ne kaže: »Eto, čeljadi, to j' ta što se kaže politika i demokratija. Sve mož kazat i sve triba kazat. Da se posli ne kaže da smo mogli a nismo«. Baka Marica ni dugo čekala: »Ta, Evča moja, ta šta ti to opet luplješ. Pa kaka j' to politika jel demokratija di možeš do mile volje napadat ko u ratu, vriđat pa još kako Janja kaže i dobit po rebara jel noga, za vrat se vatat? Ta di to piše? Di si ti to pročitala da tako triba, da smo za to birali? Pa još koliko čujem i papreno plaćamo«. Strina Evča ni da pisne. Baka Tonka ovaj put baš ne gleda bilo, već vidim i ona ima štagod ko kanda kazat: »Ta, i ja gledala. Tamo ko da jedni, koliko vidim dosta nji nisu imali dadu i majku da je nauču kako se triba vladat. Tako su se razbacivali ričma gadnim, ta tako se ne divanu kod nas ni čobani, čordaši, svinjari jel konjušari sa ovcama, kravama, svinjama jel konjma. Ta, ko da to baš izgleda mi svima paše«. Sad već znam šta slidi. Gledim baka Janja u mene, pa će: »Ajd gukni«. »Pa vite, to što su se oni baš teškim ričma darivali pa možda i šutovali i za vrat vatali, jel štagod i više moždak, to j' do nji. Tako su je vala učili da triba. Al što j' to cili narod gleda. Pa baka Janjo, kako će i šta će narod onda radit ka' j' izabro take da je pridstavljaju. Pa još i cili svit gleda. Ta tamo triba da j' ko u crkve, a ni na kake fodbalske utakmice. Al bojim se da tu ima i gorje. Da se oni tako prid nama gložu i častu teškim ričima, a ka' se sve utrne zajedno jidu i piju.« Vidim i baka Janja digla obrve pa se češe.

U NEKOLIKO SLIKA

Prelo mladeži u Subotici

Fanki

Vrijeme disnotora (kolinja), prela, poklada kao i *Debo četvrtak* koji nam slijedi teško je zamisliti bez *fanaka* (krafni) kod bačkih Hrvata. Služe se kao desert uz namaze od pekmeza, sira i sl., a pašu i prazni uz krumpiraču.

Za nas ih je pekla **Krista Očanović** iz Đurđina prema receptu svoje mame. Krista je iskusna kuharica koja često uslužno peče fanke po pozivu za razne događaje. Peče ih za *Debo četvrtak* u DSHV-u, *Veliko prelo*, *Prelo na salašu* itd. Sama je pekla i 300 fanaka, a prije nekoliko godina s još tri žene ispekla je 1.600 komada za DSHV – kaže, to je bilo najviše. Poznato je da dobar *fanak* mora imati *plašu* okolo, a Krista dodaje da za dobar *fanak* i s kuharice treba kapljati znoj.

»Sve što znam kuvar, sve sam naučila od moje mame **Etele Šomodi**. Oduvik sam

volila bit u kujni. Volim sve kuvat, a kažu da mi posebno dobro idu fanki, gulaš i friška čorba. Za fanke treba imat kondicije i snage. Za dobar fanak se treba i oznojiti, nije lako, naročito kad se pravi na veliko i radi cijeli dan na nogama. Često me zovu da idem praviti fanke za kake događaje, a ja ne odbijam sve dok mogu raditi», kaže Očanović.

Sastojci:

- 1 litra mlijeka
- 1 svježi kvasac
- 1,5 kg oštrog brašna
- 1 kg glatkog brašna
- 4 dl mineralne vode
- 4 jušne žlice šećera
- 4 žličice soli
- 1,5 l ulja ili masti

Priprema:

Mlijeko ugrijati da bude mlako. Pola litre odvojiti i dodati šećer i kvasac. Ostaviti 15 minuta da se kvasac dignu. U veliku posudu sipati 1 kg oštrog, 1 kg mekog brašna i soli te pomiješati. Dodati mlijeko s kvascem, ostatak mlijeka i mineralne vode. Mijesiti kuhačom 10-ak minuta tako da ne bude grudica od brašna. Tijesto je umiješeno kada postane sjajno i počne se odvajati od kuhače. Pokriti tijes-

modlom oblikovati u *fanke* i palcem pritisnuti sredinu svakome. Oblikovane *fanke* prekriti krpom sve dok se ne budu pekli kako im se ne bi uhvatila korica. Za to vrijeme treba početi grijati ulje ili mast u posudi u kojoj će se *fanki* peći.

Kada je svo tijesto iskorišteno, ulje ugrijano, uzimati jedan po jedan *fanak*, prstima ga razvlačiti i stavljati da se peče. Dok su na vatri stalno žlicom špricati ulje po njima. Kada s jedne strane porumene, okrenuti na drugu i gotove *fanke* redati u tepsije obložene papirnatim ubrusima.

Fanke mazati po želji pekmezom od kajsija, šljiva, sirom, posuti šećerom u prahu...

to krpom, utopli i ostaviti da naraste 45 minuta. Za to vrijeme pripremiti radnu površinu na kojoj će se praviti *fanki* – na stol staviti deku pa potom stolnjak kako bi im bilo toplo, u posudu sipati 0,5 kg oštrog brašna i pripremiti okruglu modlu s kojom će se *fanki* oblikovati.

Nakon što se tijesto diglo izvaditi ga iz posude na pobrašnjavljenu radnu površinu, razvući rukama na 5 cm (ne smije biti previše tanko jer se neće dignuti) i pokriti krpom da ponovno odmore na nekoliko minuta. Tijesto pobrašnjavljenom

KuHaR tradicijskih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

5+plus**Paket
SIGURNOSTI**

za samo

3.600 RSD**GODIŠNJE****Osiguranje
drugačije od svih**

Opres u vožnji i briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti na putu.

Zato Milenijum osiguranje u svojoj ponudi ima polisu koja pokriva najčešće rizike po automobil i lica u njemu, a omogućava Vam da jednom polisom obezbedite sebe, svoj automobil i druge putnike u njemu.

Polisa Paket 5+ predstavlja paket sigurnosti, a za samo 3.600RSD godišnje dobijate osiguranje od sledećih rizika:

1. Lom stakala na vozilu
2. Osiguranje lica u vozilu
3. Zamensko vozilo
4. Troškovi pomoći na putu
5. Prirodni rizici
(oluja, grom, grad, snežna lavina i poplava)

MILENIJUM[®]
OSIGURANJEwww.mlos.rs
011/ 715 23 00**RADIO MARIJA**

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

ILI-ILI**AKCIJA**Priključenje **BESPLATNO**

- + Birate između:
- 6 meseci po 1 dinar ili
 - 12 meseci sa 50% popusta

**Astra
Telekom**

011 44 22 009

Katoličko društvo
„Ivan Antunović“

Hrvatski kulturni centar
„Bunjevačko kolo“

PRIREDUJU

13. PRELO ISICANJA

19.II.2023.

Okupljanje u središtu grada kod spomenika Presvetoga Trojstva u **17 sati**.

Sudjelovanje na Svetoj Misi u Franjevačkoj crkvi u **17.30 sati**.

Nakon Svete Mise odlazak u dvoranu HKC „Bunjevačko kolo“
sa svečanim početkom u **19.00 sati**.

Jedini uvjet nazočnosti jest odijevanje **SVEČANE BUNJEVAČKE NOŠNJE** (zimske).